

Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

► **B** EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 661/2009,

13. juuli 2009,

mis käsitleb mootorsõidukite, nende haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi tehniliste seadmestike üldise ohutusega seotud tüübikinnituse nõudeid

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 200, 31.7.2009, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► M1	Komisjoni määrus (EL) nr 407/2011, 27. aprill 2011	L 108	13	28.4.2011
► M2	Komisjoni määrus (EL) nr 523/2012, 20. juuni 2012	L 160	8	21.6.2012
► M3	Komisjoni määrus (EL) 2015/166, 3. veebruar 2015	L 28	3	4.2.2015

Parandatud:

- **C1** Parandus, ELT L 337, 20.12.2011, lk 27 (661/2009)
- **C2** Parandus, ELT L 308, 25.11.2015, lk 11 (661/2009)

▼B**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ)
nr 661/2009,****13. juuli 2009,****mis käsitleb mootorsõidukite, nende haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi tehniliste seadmestike üldise ohutusega seotud tüübikinnitus nõudeid****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut;

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾;toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Siseturg on sisepiirideta ala, kus on tagatud kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine. Sel eesmärgil on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. septembri 2007. aasta direktiiviga 2007/46/EÜ (mootorsõidukite ja nende haagiste ning nende sõidukite süsteemide, osade ja eraldi tehniliste seadmestike tunnustamise kohta (raamdirektiiv)) ⁽³⁾ kehtestatud põhjalik ühenduse tüübikinnitus süsteem mootorsõidukitele.
- (2) Käesolev määrus on eraldiseisev määrus direktiivi 2007/46/EMÜ alusel kehtestatud ühenduse tüübikinnitusmenetluses. Seepärast tuleks kõnealuse direktiivi IV, VI, XI ja XV lisa vastavalt muuta.
- (3) Käesolev määrus ei piira direktiivi 2007/46/EÜ artiklis 6 sätestatud sõiduki üheastmelise ja sega-tüübikinnitus menetluse kohaldamist.
- (4) Ühenduse tasandil on mootorsõidukite tüübikinnitus tehnilisi nõudeid ühtlustatud seoses mitmete ohutust ja keskkonda käsitlevate elementidega, et vältida liikmesriigiti erinevaid nõudeid ning tagada kogu ühenduses liiklusohutuse ja keskkonnakaitse kõrge tase.

⁽¹⁾ 14. jaanuari 2009. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 10. märtsi 2009. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 22. juuni 2009. aasta otsus.⁽³⁾ ELT L 263, 9.10.2007, lk 1.

▼B

- (5) Seetõttu on käesoleva määruse eesmärk ka suurendada ühenduse autotööstuse konkurentsivõimet, võimaldades samal ajal liikmesriikidel teostada tõhusat turujärelevalvet vastavuse kohta käesoleva määruse tüübikinnituse nõuetele seoses asjaomaste toodete turuleviimisega.
- (6) Asjakohane on kehtestada nõuded nii mootorsõidukite üldise ohutuse kui rehvide keskkonnamõju kohta, tingituna rehvirõhu seiresüsteemide kättesaadavusest, mis suurendaks samal ajal rehvide ohutust ja parandaks nende keskkonnamõju.
- (7) Euroopa Parlamendi taotluse alusel on ühenduse sõidukeid käsitlevates õigusaktides kasutusele võetud uus reguleeriv lähenemiskiivi. Käesolevas määruses tuleks seetõttu kehtestada üksnes sõidukiohutust, süsinikdioksiidi ja rehvidest tulenevat müra käsitlevad põhisätted, kuna tehnilised nõuded tuleks näha ette kooskõlas nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusega 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused) ⁽¹⁾ vastu võetud rakendusmeetmetega.
- (8) Komisjonile tuleks eelkõige anda volitus kehtestada mootorsõidukite, nende osade ja eraldi tehniliste seadmetike tüübikinnituseks erimenetlused, katsed ja nõuded; määratleda täpsemalt rehvi omadused, nii et rehvi saaks määratleda kui „eriotstarbelist rehvi”, „professionaalset maastikurehvi”, „tugevdatud rehvi” või „suurendatud kandevõimega rehvi”, „talverehvi”, „T-tüüpi varurehvi ajutiseks kasutamiseks”, „veorattarehvi”; sätestada konkreetsed täiendavad ohutusnõuded sõidukitele, mida kasutatakse ohtlike kaupade autoveoks liikmesriigis või liikmesriikide vahel; vabastada teatavad M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-kategooriatesse kuuluvad sõidukid või sõidukiklassid kohustusest paigaldada kõrgetasemeline hädapidurdussüsteem ja/või sõidurajalt kõrvalekaldumise hoiatussüsteem; muuta rehvide veeretakistusjõu ja veeremismüra piirväärtusi tulenevalt katsemenetluste muudatustest, vähendamata praegust keskkonnakaitse taset; kehtestada eeskirjad rehvide mürataseme määramise korra kohta; lühendada käesolevas määruses ja selle rakendusmeetmetes sätestatud nõuete mittevastavate rehvide müügitähtaega; ning muuta IV lisa, lisades sellesse Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad (ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad), mis on kohustuslikud nõukogu 27. novembri 1997. aasta otsuse 97/836/EÜ (Euroopa Ühenduse ühinemise kohta ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni kokkuleppega, milles käsitletakse ratassõidukile ning sellele paigaldatavatele ja/või sellel kasutatavatele seadmetele ja osadele ühtsete tehnonõuete kehtestamist ja nende nõuete alusel väljastatud tunnistuste vastastikust tunnustamist) ⁽²⁾ alusel. Kuna need on üldmeetmed ja nende eesmärk on muuta käesoleva määruse vähemolulisi sätteid, muu hulgas täiendades seda uute vähemoluliste sätetega, tuleb need vastu võtta vastavalt otsuse 1999/468/EÜ artiklis 5a sätestatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

⁽¹⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

⁽²⁾ EÜT L 346, 17.12.1997, lk 78.

▼B

- (9) Lisaks komisjoni käimasolevale algatusele, mille eesmärk on määratleda teede hindamise süsteem, peaks komisjon 12 kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist esitama ettepaneku ELi teede klassifitseerimise kohta müra tekitamise alusel, mis täiendab mootorsõidukitranspordi müra kaardistamist, et seada asjakohased prioriteedid ja teekattenõuded ning sätestada maanteemüra maksimummäärad.
- (10) Tehnilised edusammud kõrgetasemeliste sõidukiohutussüsteemide valdkonnas pakuvad liiklusohvrite vähendamiseks uusi võimalusi. Et hoida liiklusohvrite arv võimalikult madalal, on vaja kasutusele võtta asjakohased uued tehnoloogiad.
- (11) Rehvitootmise tipp tehnoloogia kohustuslik ja järjepidev kasutamine ning madala veeretakistusjõuga rehvid on transpordisektoris olulisel kohal maanteeliikluse kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisel, toetades samas innovatsiooni, tööhõivet ja Euroopa autotööstuse konkurentsivõimet;
- (12) Tüübikinnitust käsitlevate õigusaktide lihtsustamiseks kooskõlas CARS 21 lõpparuandes toodud soovitusetega on asjakohane tunnistada kehtetuks mitmed direktiivid, vähendamata seejuures liiklejate kaitsetaset. Kõnealustes direktiivides sätestatud nõuded tuleks üle võtta käesolevasse määrusse ning asendada vajaduse korral viidetega ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni vastavatele eeskirjadele, mis on võetud üle ühenduse õigusesse kooskõlas otsusega 97/836/EÜ. Tüübikinnitusmenetluse halduskoormuse vähendamiseks on kohane, et sõidukitootjatel lubatakse vajaduse korral saada käesoleva määruse kohane tüübikinnitus nii, et nad saavad kinnituse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja alusel, nagu on sätestatud käesoleva määruse IV lisas.
- (13) On asjakohane, et sõidukid projekteeritakse, ehitatakse ja monteeritakse nii, et sõitjate ja teiste liiklejate vigastusoht oleks minimaalne. Seetõttu on vaja, et tootjad tagaksid sõidukite vastavuse käesolevas määruses ja selle rakendusmeetmetes sätestatud nõuetele. Kõnealused sätted peaksid sisaldama nõudeid seoses sõiduki struktuurilise terviklikkuse, sõiduki juhtimise abisüsteemide, juhile sõiduki seisukorra ja ümbruse nähtavuse ning neid käsitleva teabe tagavate süsteemide, sõiduki valgustussüsteemide, sõitjate kaitse süsteemide, sõiduki välispoole ja lisaseadmete, massi ja mõõtmete, rehvide ja kõrgetasemeliste süsteemidega ning mitmete muude osadega, kuid ei tohiks üksnes nimetatud nõuetega piirduda. Lisaks peaksid sõidukid olema vastavalt vajadusele kooskõlas teatavaid veoautosid ja nende haagiseid või busse käsitlevate konkreetsete sätetega.

▼B

- (14) Sõidukite tüübikinnitust käsitlevate uute konkreetsete nõuete kehtestamise ajakava puhul tuleks võtta arvesse kõnealuste nõuete tehnilist teostatavust. Üldiselt tuleks nõudeid kohaldada esialgu üksnes uute sõidukitüüpide suhtes. Olemasolevate sõidukitüüpide nõuetega koosõlla viimiseks tuleks anda lisaaga. Lisaks tuleks rehvirõhu seiresüsteemide kohustuslikku paigaldamist kohaldada üksnes sõiduautode suhtes. Teiste kõrgetasemeliste ohutusseadmete kohustuslikku paigaldamist tuleks esialgu kohaldada üksnes raskeveokite suhtes.
- (15) Komisjon peaks ka edaspidi hindama teiste kõrgetasemeliste ohutusmeetmete tehnilist ja majanduslikku teostatavust ning valmisolekut turuleviimiseks ning esitama aruande, vajadusel koos ettepanekutega käesoleva määruse muutmiseks, hiljemalt 1. detsembriks 2012 ja pärast seda iga kolme aasta järel.
- (16) Komisjon peaks hindama rehvirõhu seiresüsteemide, sõidurajalt kõrvalekaldumise hoiatussüsteemide ja kõrgetasemeliste hädapidurdussüsteemide kohustusliku paigaldamise nõude muudele sõidukite kategooriatele laiendamise otstarbekust ja vajaduse korral esitama ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks.
- (17) Komisjon peaks hindama rehvide märghaardumise nõuete karmistamise otstarbekust ja vajaduse korral esitama ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks. Liikmesriigid peaksid tagama tõhusa turujärelevalve.
- (18) Ohutuse suurendamise, süsinikdioksiidi heitmete vähendamise ja liikluse müra alandamise täielikku potentsiaali on võimalik rakendada üksnes rehvide märgistamissüsteemi kasutuselevõtmise abil, mille eesmärk on teavitada tarbijaid rehvide omadustest.
- (19) On asjakohane rakendada komisjoni 7. veebruari 2007. aasta teatises „Sõiduautode ja väikeste tarbesõidukite süsinikdioksiidheidete vähendamist käsitleva ühenduse strateegia läbivaatamise tulemused” kirjeldatud meetmeid, mille eesmärk on vähendada rehvide süsinikdioksiidi heitmeid. Vähendamine tuleks saavutada rehvide väikese veeretakistusjõu ja rehvirõhu seiresüsteemide kasutamise kombineerimisel. Samal ajal on asjakohane sätestada nõuded, mille eesmärk on vähendada rehvide maanteemüra ja tagada rehvide ohutustasemete säilitamine märghaardumist käsitlevate nõuete kehtestamise abil. Sellega seotud rakendamise ajakavas peaksid peegelduma kõigi kõnealuste nõuete täitmisega kaasnevat raskusastet. Tingituna veeremismüra käsitlevate nõuete täitmisega kaasnevatest raskustest ja võttes arvesse aega, mis kulub tööstusel olemasolevate rehvide asendamiseks, on eelkõige asjakohane näha ette pikem periood veeremismüra käsitlevate nõuete rakendamiseks seoses uute olemasolevat tüüpi rehvidega.

▼B

- (20) Teatavaid rehvide kategooriaid, sealhulgas professionaalseid maastikurehve, mille suhtes kohaldatakse kiirusepiiranguid, ning rehve, mis on mõeldud üksnes enne 1990. aastat registreeritud sõidukitele, toodetakse tõenäoliselt väga väikestes kogustes. Seetõttu on asjakohane jätta sellised rehvikategooriad välja käesolevas määruses ja selle rakendusmeetmetes sätestatud teatavate nõuete kohaldamisalast, kui need nõuded ei ole vastavuses rehvide kasutusega või kui nõuete põhjustatav lisakoorem on ebaproportsionaalne.
- (21) Komisjon peaks seoses protekteeritud rehvidega nimetatud ettevõtlussektorit korralikult hindama, hõlmates kõiki sidusrühmi, ning hindama olemasoleva korra kohandamise vajadust.
- (22) Teatavate konkreetsete rehvikategooriate veeretakistusjõu ja veeremismüra mõne piirväärtuse puhul on kohane kehtestada järeleandmised, võttes arvesse rehvide ehitust või sooritusnäitajaid. Eeskätt on kohane sellised järeleandmised kehtestada rehvidele, mis on välja töötatud suurema veojõu ja pidurduse saavutamiseks rasketes lumeoludes.
- (23) Eriotstarbelisi rehve kasutatakse sõidukitel, millega on võimalik pääseda juurde ehitus- ja kaevandusobjektidele ning raielankidele, ning need rehvid on seetõttu projekteeritud nii, et nende sooritusnäitajad maastikul on paremad kui vaid maanteedel sõitmiseks mõeldud rehvidel. Kõnealuste omaduste saavutamiseks on need rehvid ehitatud materjalidest, mis muudavad nad tavarehvidest kahjustustele vastupidavamaks, ning neil on tahulise struktuuriga rehvimuster. Kuna mõlemad olulised omadused tingivad selle, et eriotstarbelised rehvid põhjustavad tavarehvidega võrreldes suuremat müra, tuleks nende suhtes lubada suuremat mürataset kui tavarehvidele.
- (24) Elektrooniliste stabiilsuskontrollisüsteemide, kõrgetasemeliste hädapidurdussüsteemide ja sõidurajalt kõrvalekaldumise hoiatussüsteemide puhul on väga suur tõenäosus, et need vähendavad õnnetusjuhtumite arvu. Seetõttu peaks komisjon vastavalt ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjadele kehtestama niisuguseid süsteeme käsitlevad nõuded selliste sõidukikategooriate jaoks, mille puhul kohaldamine on asjakohane ja mille puhul ohutuse üldise taseme suurenemine on tõendatud. Enne nimetatud nõuete rakendamist tuleks kehtestada piisav ülemineku-aeg rakendusmeetmete vastuvõtmiseks ja seejärel, et edendada nende keeruliste tehnoloogiate kasutamist sõidukites.
- (25) Raskesõidukitele elektrooniliste stabiilsuskontrollisüsteemide kohustusliku paigaldamise rakendamise tähtpäevade suhtes tuleks uute tüübikinnitusete puhul alates 2011. aastast ja uute sõidukite puhul alates 2014. aastast järgida käesolevas määruses sätestatud tähtpäevi.

▼B

- (26) Enne elektrooniliste stabiilsuskontrollisüsteemide kasutuselevõtmist peaks komisjon ette nägema süsteemide tõhusust selgitavad ning turustamist soodustavad meetmed ja kampaaniad. Lisaks sellele peaks komisjon jälgima hinnakujundust, et vältida uute sõidukite hindade ebaproportsionaalset suurenemist uutele ohutusstandarditele vastava varustuse tõttu.
- (27) Käesoleva määruse alusel kavandatud edasised meetmed või määruse kohaldamisel rakendatavad menetlused, peaksid olema kooskõlas komisjoni 7. veebruari 2007. aasta teatises „21. sajandi konkurentsivõimelise mootorsõidukitööstuse reguleeriv raamistik” esitatud põhimõtetega. Eelkõige tuleks käesolevas määruses viidata parema õigusliku reguleerimise ja lihtsustamise eesmärgil ning selleks, et vältida kehtivatele ühenduse õigusaktidele tehniliste kirjelduste pidevat lisamist, olemasolevatele rahvusvahelistele standarditele ja eeskirjadele, neid ühenduse õiguslikus raamistikus uuesti esitamata.
- (28) On oluline, et käesoleva määrusega hõlmatud süsteemide varuosade suhtes kohaldataks võrdväärseid ohutusnõudeid ja kinnitamise korda. Seetõttu on asjakohane näha ette varuosade ja eraldi tehniliste seadmestike kinnitamine.
- (29) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva määruse sätete rikkumise korral, ning tagama nende rakendamise. Karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- (30) Käesolev määrus on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 715/2007 (mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust)⁽¹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 443/2009 (millega kehtestatakse uute sõiduautode heitenormid väikesõidukite süsinikdioksiidiheite vähendamist käsitleva ühenduse tervikliku lähenemisviisi raames)⁽²⁾. Eelkõige tuleks siduda käesoleva määruse meetmed seoses süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamisega võimalikult suures osas lisameetmetega, mille abil saavutada täiendav süsinikdioksiidi vähendamine 10 g võrra, võttes aluseks heitkoguste eesmärgi 130 g süsinikdioksiidi.
- (31) Komisjon peaks mõistliku aja jooksul tegema integreerituma lähenemisviisi raames ettepaneku täiendavate muudatuste kohta käesolevas määruses või esitama muud ettepanekud, lähtudes terviklikust mõjuhindangust, milles keskendutakse kõikvõimalikele lisameetmetele, et saavutada soovitud süsinikdioksiidi heitkoguste eesmärgid, ja mis hõlmaks turul olevaid teisi tehnoloogiaid, sealhulgas rehvirõhu säilitamise tehnoloogiat, teekatte parandamist ja kõiki teisi asjaomaseid uusi tehnoloogiaid, samuti nõudeid seoses kliimaseadmete tõhususega, mis juba avaldavad või võivad avaldada selget mõju rehvide veeretakistusjõule või sõiduki kütusesäästlikkusele ja süsinikdioksiidi heitkogustele.

⁽¹⁾ ELT L 171, 29.6.2007, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 140, 5.6.2009, lk 1.

▼B

- (32) Maanteemüra probleemiga tegelemiseks tuleks rakendada sidusat ja terviklikku lähenemisviisi. Seoses sellega, et teekate annab olulise panuse maanteemüra tekkimisse, revideeritakse hetkel ISO 10844 ning seda tuleks kaaluda seoses eesmärgiga täiendavalt optimeerida teekatteid. Liikmesriigid peaksid kehtivate ISO standardite raames tegema rohkem investeringuid oma teekatete parandamisse. Lisaks tuleks arendada terviklikku müraheite poliitikat, mis hõlmaks kõiki transpordisüsteeme, mille hulka kuuluksid lisaks maanteetranspordimürale ka lennu- ja raudteemüra.
- (33) Alates kuupäevast, mil käesolevas määruses sätestatud nõudeid kohaldatakse uute sõidukite, uute osade ja eraldi tehniliste seadmetike suhtes, tuleks tunnistada kehtetuks järgmised direktiivid:
- nõukogu 20. märtsi 1970. aasta direktiiv 70/221/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste kütusepaake ja tagumisi allasõidutõkkeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽¹⁾;
  - nõukogu 20. märtsi 1970. aasta direktiiv 70/222/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tagumise registreerimismärgi paigalduskohta ja kinnitamist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽²⁾;
  - nõukogu 8. juuni 1970. aasta direktiiv 70/311/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste roolisüsteemi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽³⁾;
  - nõukogu 27. juuli 1970. aasta direktiiv 70/387/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste uksi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁴⁾;
  - nõukogu 27. juuli 1970. aasta direktiiv 70/388/EMÜ mootorsõidukite helisignaalseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁵⁾;
  - nõukogu 26. juuli 1971. aasta direktiiv 71/320/EMÜ teatavate kategooriate mootorsõidukite ja nende haagiste piduriseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁶⁾;
  - nõukogu 20. juuni 1972. aasta direktiiv 72/245/EMÜ sõidukite raadiohäirete (elektromagnetiline ühilduvus) kohta ⁽⁷⁾;
  - nõukogu 17. detsembri 1973. aasta direktiiv 74/60/EMÜ mootorsõidukite sisustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁸⁾;

⁽¹⁾ EÜT L 76, 6.4.1970, lk 23.

⁽²⁾ EÜT L 76, 6.4.1970, lk 25.

⁽³⁾ EÜT L 133, 18.6.1970, lk 10.

⁽⁴⁾ EÜT L 176, 10.8.1970, lk 5.

⁽⁵⁾ EÜT L 176, 10.8.1970, lk 12.

⁽⁶⁾ EÜT L 202, 6.9.1971, lk 37.

⁽⁷⁾ EÜT L 152, 6.7.1972, lk 15.

⁽⁸⁾ EÜT L 38, 11.2.1974, lk 2.

▼B

- nõukogu 17. detsembri 1973. aasta direktiiv 74/61/EMÜ mootorsõidukite omavolilist kasutamist takistavaid seadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽¹⁾;
- nõukogu 4. juuni 1974. aasta direktiiv 74/297/EMÜ mootorsõidukite sisustust (roolimehhanismi käitumine kokkupõrke korral) käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽²⁾;
- nõukogu 22. juuli 1974. aasta direktiiv 74/408/EMÜ, milles käsitletakse mootorsõidukite istmeid, nende kinnituspunkte ja peatugesid ⁽³⁾;
- nõukogu 17. septembri 1974. aasta direktiiv 74/483/EMÜ mootorsõidukite välispinnast väljaulatuvaid osi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁴⁾;
- nõukogu 26. juuni 1975. aasta direktiiv 75/443/EMÜ mootorsõidukite tagasikäigu ja kiiruse mõõtmise seadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁵⁾;
- nõukogu 18. detsembri 1975. aasta direktiiv 76/114/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste andmesilte ning kirjeid, nende asukohta ja kinnitusviisi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁶⁾;
- nõukogu 18. detsembri 1975. aasta direktiiv 76/115/EMÜ mootorsõidukite turvavööde kinnituspunkte käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁷⁾;
- nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiiv 76/756/EMÜ mootorsõidukitele ja nende haagistele valgustus- ja valgussignaal-seadmete paigaldamist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁸⁾;
- nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiiv 76/757/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste helkureid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁹⁾;

⁽¹⁾ EÜT L 38, 11.2.1974, lk 22.

⁽²⁾ EÜT L 165, 20.6.1974, lk 16.

⁽³⁾ EÜT L 221, 12.8.1974, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT L 266, 2.10.1974, lk 4.

⁽⁵⁾ EÜT L 196, 26.7.1975, lk 1.

⁽⁶⁾ EÜT L 24, 30.1.1976, lk 1.

⁽⁷⁾ EÜT L 24, 30.1.1976, lk 6.

⁽⁸⁾ EÜT L 262, 27.9.1976, lk 1.

⁽⁹⁾ EÜT L 262, 27.9.1976, lk 32.

▼B

- nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiiv 76/758/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste ülemisi ääretulelaternaid, eesmisi ääretulelaternaid, tagumisi ääretulelaternaid, piduritulelaternaid, päevatulelaternaid ja küljeääretulelaternaid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽¹⁾;
- nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiiv 76/759/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste suunatulelaternaid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽²⁾;
- nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiiv 76/760/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tagumisi numbritulelaternaid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽³⁾;
- nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiiv 76/761/EMÜ mootorsõidukite esilaternaid, mida kasutatakse kaug- ja/või lähitulelaternatena, ja mootorsõidukite ja nende haagiste kinnitatud laternaseadmestikes kasutatavaid valgusallikaid (hõõglambid ja muud) käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁴⁾;
- nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiiv 76/762/EMÜ mootorsõidukite eesmisi udutulelaternaid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁵⁾;
- nõukogu 17. mai 1977. aasta direktiiv 77/389/EMÜ mootorsõidukite pukseerimisseadiseid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁶⁾;
- nõukogu 28. juuni 1977. aasta direktiiv 77/538/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tagumisi udulaternaid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁷⁾;
- nõukogu 28. juuni 1977. aasta direktiiv 77/539/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tagurdustulelaternaid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁸⁾;
- nõukogu 28. juuni 1977. aasta direktiiv 77/540/EMÜ mootorsõidukite seisutulelaternaid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁹⁾;
- nõukogu 28. juuni 1977. aasta direktiiv 77/541/EMÜ mootorsõidukite turvavöösid ja turvasüsteeme käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽¹⁰⁾;

⁽¹⁾ EÜT L 262, 27.9.1976, lk 54.

⁽²⁾ EÜT L 262, 27.9.1976, lk 71.

⁽³⁾ EÜT L 262, 27.9.1976, lk 85.

⁽⁴⁾ EÜT L 262, 27.9.1976, lk 96.

⁽⁵⁾ EÜT L 262, 27.9.1976, lk 122.

⁽⁶⁾ EÜT L 145, 13.6.1977, lk 41.

⁽⁷⁾ EÜT L 220, 29.8.1977, lk 60.

⁽⁸⁾ EÜT L 220, 29.8.1977, lk 72.

⁽⁹⁾ EÜT L 220, 29.8.1977, lk 83.

⁽¹⁰⁾ EÜT L 220, 29.8.1977, lk 95.

▼B

- nõukogu 27. septembri 1977. aasta direktiiv 77/649/EMÜ mootorsõidukijuhtide vaatevälja käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽¹⁾;
- nõukogu 21. detsembri 1977. aasta direktiiv 78/316/EMÜ liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta seoses mootorsõidukite sisustusega (juhtseadiste, märgutulede ja näidikute identifitseerimine) ⁽²⁾;
- nõukogu 21. detsembri 1977. aasta direktiiv 78/317/EMÜ mootorsõidukite klaasitud pindadelt jäite ja niiskuse eemaldamise süsteemidega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽³⁾;
- nõukogu 21. detsembri 1977. aasta direktiiv 78/318/EMÜ liikmesriikide mootorsõidukite esiklaasi puhasti- ja pesurisüsteeme käsitlevate õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁴⁾;
- nõukogu 12. juuni 1978. aasta direktiiv 78/549/EMÜ liikmesriikide mootorsõidukite rataste porikaitsmetega seotud õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁵⁾;
- nõukogu 16. oktoobri 1978. aasta direktiiv 78/932/EMÜ mootorsõidukite istmete peatugesid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁶⁾;
- nõukogu 13. aprilli 1989. aasta direktiiv 89/297/EMÜ teatavate mootorsõidukite ja nende haagiste külgmisi allasõidutõkkeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁷⁾;
- nõukogu 27. märtsi 1991. aasta direktiiv 91/226/EMÜ teatavate kategooriate mootorsõidukite ja nende haagiste porikaitsesüsteeme käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽⁸⁾;
- nõukogu 31. märtsi 1992. aasta direktiiv 92/21/EMÜ M₁-kategooria mootorsõidukite masside ja mõõtmete kohta ⁽⁹⁾;
- nõukogu 31. märtsi 1992. aasta direktiiv 92/22/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste turvaklaaside ja klaasmaterjali kohta ⁽¹⁰⁾;

⁽¹⁾ EÜT L 267, 19.10.1977, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 81, 28.3.1978, lk 3.

⁽³⁾ EÜT L 81, 28.3.1978, lk 27.

⁽⁴⁾ EÜT L 81, 28.3.1978, lk 49.

⁽⁵⁾ EÜT L 168, 26.6.1978, lk 45.

⁽⁶⁾ EÜT L 325, 20.11.1978, lk 1.

⁽⁷⁾ EÜT L 124, 5.5.1989, lk 1.

⁽⁸⁾ EÜT L 103, 23.4.1991, lk 5.

⁽⁹⁾ EÜT L 129, 14.5.1992, lk 1.

⁽¹⁰⁾ EÜT L 129, 14.5.1992, lk 11.

▼B

- nõukogu 31. märtsi 1992. aasta direktiiv 92/23/EMÜ mootorsõidukite ja nende haagiste rehvide ja nende paigaldamise kohta ⁽¹⁾;
- nõukogu 31. märtsi 1992. aasta direktiiv 92/24/EMÜ, milles käsitletakse kiiruspiirikuid ja teatavate kategooriate mootorsõidukite samalaadseid sisseehitatud kiiruse piiramise süsteeme ⁽²⁾;
- nõukogu 17. detsembri 1992. aasta direktiiv 92/114/EMÜ N-kategooria mootorsõidukite kabiini tagapaneelist eespool väljaulatuvate osade kohta ⁽³⁾;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 1994. aasta direktiiv 94/20/EÜ mootorsõidukite ja nende haagiste mehaaniliste haakeseadiste ning nende kinnitamise kohta kõnesolevatele sõidukitele ⁽⁴⁾;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/28/EÜ teatavate kategooriate mootorsõidukite siseehituses kasutatavate materjalide põlemiskäitumise kohta ⁽⁵⁾;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1996. aasta direktiiv 96/27/EÜ mootorsõidukites viibijate kaitse kohta külgekukkepõrke korral, millega muudetakse direktiivi 70/156/EMÜ ⁽⁶⁾;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/79/EÜ mootorsõidukites viibijate kaitsmise kohta laupkokkupõrke korral ning millega muudetakse direktiivi 70/156/EMÜ ⁽⁷⁾;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuli 1997. aasta direktiiv 97/27/EÜ, mis on seotud teatavate kategooriate mootorsõidukite ja nende haagiste masside ning mõõtmetega ning millega muudetakse direktiivi 70/156/EMÜ ⁽⁸⁾;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 1998. aasta direktiiv 98/91/EÜ, mis käsitleb ohtlike kaupade rahvusvaheliseks autoveoks kasutatavaid mootorsõidukeid ja nende haagiseid ning millega muudetakse direktiivi 70/156/EMÜ, mis käsitleb mootorsõidukite ja nende haagiste tüübikinnitust ⁽⁹⁾;

⁽¹⁾ EÜT L 129, 14.5.1992, lk 95.

⁽²⁾ EÜT L 129, 14.5.1992, lk 154.

⁽³⁾ EÜT L 409, 31.12.1992, lk 17.

⁽⁴⁾ EÜT L 195, 29.7.1994, lk 1.

⁽⁵⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 1.

⁽⁶⁾ EÜT L 169, 8.7.1996, lk 1.

⁽⁷⁾ EÜT L 18, 21.1.1997, lk 7.

⁽⁸⁾ EÜT L 233, 25.8.1997, lk 1.

⁽⁹⁾ EÜT L 11, 16.1.1999, lk 25.

▼B

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/40/EÜ mootorsõidukite eesmisi allasõidutõkkeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise ja nõukogu direktiivi 70/156/EMÜ muutmise kohta ⁽¹⁾;
  - Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. septembri 2001. aasta direktiiv 2001/56/EÜ mootorsõidukite ja nende haagiste kütteseadmete kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 70/156/EMÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 78/548/EMÜ ⁽²⁾;
  - Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/85/EÜ, mis käsitleb reisijateveoks mõeldud sõidukite, millel on lisaks juhiistmele rohkem kui kaheksa istekohta, erieeskirju ning direktiivide 70/156/EMÜ ja 97/27/EÜ muutmist ⁽³⁾;
  - Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/97/EÜ kaudse nähtavuse seadmete ja nendega varustatud sõidukite tüübikinnitust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, millega muudetakse direktiivi 70/156/EMÜ ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 71/127/EMÜ ⁽⁴⁾.
- (34) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt siseturu väljaarendamine mootorsõidukite ja rehvide ohutust ja keskkonnamõju käsitlevate tehniliste nõuete kehtestamise kaudu, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning meetme ulatuse tõttu on seda parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus vastu võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

SISU, REGULEERIMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Sisu

Käesoleva määrusega kehtestatakse järgmised nõuded:

- 1) mootorsõidukite, nende haagiste ja nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi tehniliste seadmestike tüübikinnituse kohta nende ohutusega seoses;

⁽¹⁾ EÜT L 203, 10.8.2000, lk 9.

⁽²⁾ EÜT L 292, 9.11.2001, lk 21.

⁽³⁾ EÜT L 42, 13.2.2002, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 25, 29.1.2004, lk 1.

▼B

- 2) mootorsõidukite tüübikinnituse kohta rehvirõhu seiresüsteemide suhtes, võttes arvesse sõidukite ohutust, kütusetõhusust ja süsinikdioksiidi heitkoguseid, ning käiguvahetuse näidikute kohta, võttes arvesse sõidukite kütusetõhusust ja süsinikdioksiidi heitkoguseid; ja
- 3) uute rehvide tüübikinnituse suhtes seoses nende ohutuse, veeretakistusjõu ja veeremismüra tasemega.

*Artikkel 2***Reguleerimisala**

Käesolevat määrust kohaldatakse M-, N- ja O-kategooria sõidukite ning nende süsteemide, osade ja eraldi tehniliste seadmetike suhtes, nagu see on määratletud direktiivi 2007/46/EÜ II lisa A osas, kui käesoleva määruse artiklitest 5–12 ei tulene teisiti.

*Artikkel 3***Mõisted**

Käesolevas määruses kohaldatakse direktiivi 2007/46/EÜ artiklis 3 sätestatud mõisteid.

Lisaks kohaldatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „elektrooniline stabiilsuskontroll” – sõidukitele mõeldud elektrooniline kontrollifunktsioon, mis parandab sõiduki dünaamilist stabiilsust;
- 2) „I klassi M₂- või M₃-kategooria sõiduk” – M₂- või M₃-kategooria sõiduk, mille mahtuvus on üle 22 reisija lisaks juhile ning mis on ehitatud seisukohtadega reisijatele, et võimaldada reisijate sagedast liikumist;
- 3) „A klassi M₂- või M₃-kategooria sõiduk” – M₂- või M₃-kategooria sõiduk, mille mahtuvus ei ületa 22 reisijat lisaks juhile, mis on ehitatud seisukohtadega reisijatele ning milles on istmed ja seisukohtade ruum;
- 4) „sõidurajalt kõrvalekaldumise hoiatussüsteem” – süsteem juhi hoiatamiseks sõiduki ettekavatsematust sõidurajalt kõrvalekaldumisest;
- 5) „kõrgetasemeline hädapidurdussüsteem” – süsteem, mis võimaldab tuvastada automaatselt hädaolukorra ning käivitada sõiduki pidurdussüsteemi, et vähendada sõiduki kiirust kokkupõrke vältimiseks või leevendamiseks;
- 6) „koormusindeks” – üks arv või kaks arvu, mis näitavad koormust, mida üksik- ja topeltasetusega rehvi võib kanda asjakohasele kiirusindeksile vastava kiiruse puhul, juhul kui järgitakse valmistaja poolt kindlaksmääratud kasutustingimusi;
- 7) „rehvirõhu seiresüsteem” – sõidukile paigaldatud süsteem, mille abil on võimalik hinnata rehvide rõhku või rõhu muutumist aja jooksul ning edastada sõidu ajal vastav teave kasutajale;

▼B

- 8) „eriotstarbeline rehv” – rehv, mis on mõeldud segakasutuseks nii maantee- kui maastikusõiduks või mõneks muuks konkreetseks otstarbeks;
- 9) „professionaalne maastikurehv” – eriotstarbeliste rehvide alarühma kuuluv rehv, mida kasutatakse peamiselt rasketes maastikutingimustes;
- 10) „tugevdatud rehv või suurendatud kandevõimega rehv” – C1 klassi õhkrehvi ehitusega rehv, milles karkass on projekteeritud taluma suuremat koormust kui vastav tavarehv;
- 11) „talverehv” – rehv, mille turvisemuster, koostis või struktuur on algselt mõeldud saavutama lume tingimustes paremaid tulemusi kui tavaline rehv, pidades silmas rehvi suutlikkust alustada või säilitada sõiduki liikumist;
- 12) „T-tüüpi varurehv ajutiseks kasutamiseks” – ajutiseks kasutamiseks mõeldud varurehv, mis on ette nähtud kasutamiseks standard- või tugevdatud rehvist kõrgema rehvirõhuga;
- 13) „veorattarehv” – C2 või C3 klassi rehv, mis kannab märget „M+S”, „M.S.” või „M&S” ja mis on mõeldud paigaldamiseks sõiduki veoteljele või veotelgedele;
- 14) „vähemkaitstud liiklejad” – jalakäijad, jalgratturid ja mootorratturid;
- 15) „käiguvahetuse näidik” (GSI) – näidik, mis soovitab juhil käiku vahetada;
- 16) „manuaalne käigukast” – käigukast, mille puhul kõigi või mõne käigu vahetus on alati juhi tegevuse otsene tulemus olenemata sellest, kuidas seda füüsiliselt tehakse. Käesolev määratlus ei hõlma süsteeme, mille puhul juht võib ainult eelnevalt valida teatava käiguvahetuse strateegia või piirata sõitmisel kasutada olevate käikude arvu, tegelik käiguvahetus aga toimub juhi otsustest sõltumatult vastavalt teatavatele sõitmisviisidele.

II PEATÜKK

TOOTJATE KOHUSTUSED

*Artikkel 4***Üldised kohustused**

1. Tootjad tõendavad, et kõik ühenduses müüdivad, registreeritavad või kasutuselevõetavad uued sõidukid saavad tüübikinnituse vastavalt käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.
2. Tootjad võivad taotleda sõiduki tüübikinnitust käesoleva määrusega hõlmatud kõigile sõiduki süsteemidele ning kõigi osade ja eraldi tehniliste seadmetike paigaldamisele või sõiduki tüübikinnitust käesoleva määrusega hõlmatud ühele või enamale süsteemile või ühe või enama osa või ühe või enama eraldi tehnilise seadmetiku paigaldamisele. IV lisas nimetatud tüübikinnitust, mis vastab ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni määrustele, loetakse käesoleva määruse ja selle rakendusmeetmete kohaselt EÜ tüübikinnituseks.

▼B

3. Tootjad tõendavad, et kõik uued ühenduses müüdavad või kasutuselevõetavad süsteemid, osad või eraldi tehnilised seadmestikud saavad tüübikinnituse vastavalt käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

*Artikkel 5***Üldised nõuded ja katsetused**

1. Tootjad tagavad, et sõidukid projekteeritakse, ehitatakse ja monteeritakse nii, et sõitjate ja teiste liiklejate vigastusoht oleks minimaalne.

2. Tootjad tagavad, et sõidukid, süsteemid, osad ja eraldi tehnilised seadmestikud on kooskõlas käesolevas määruses ja selle rakendusmeetmetes sätestatud asjaomaste nõuetega, sealhulgas nõuetega, mis käsitlevad järgmist:

- a) sõiduki struktuuri terviklikkust, sealhulgas löögikindluskatseid;
- b) sõiduki juhtimise abisüsteeme, sealhulgas roolimis-, pidurdus- ja elektroonilised stabiilsuskontrollisüsteemid;
- c) juhile sõiduki seisukorra ja ümbruse nähtavuse ning neid käsitleva teabe tagavaid süsteeme, sealhulgas klaasid, peeglid ja juhi teabesüsteemid;
- d) sõiduki valgustussüsteeme;
- e) sõitjate kaitset, sealhulgas sõiduki sisustus, peatoed, turvavööd, ISOFIX kinnituspunktid või sisseehitatud lapse turvasüsteemid ja sõiduki ukсед;
- f) sõiduki välispoolt ja lisaseadmeid;
- g) elektromagnetilist ühilduvust;
- h) helisignaalseadmeid;
- i) küttesüsteeme;
- j) seadmeid sõiduki omavolilise kasutamise takistamiseks;
- k) sõiduki identifitseerimissüsteeme;
- l) masse ja mõõtmeid;
- m) elektrilist ohutust;
- n) käiguvahetuse näidikuid.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud nõudeid kohaldatakse I lisa loetletud sõidukite ning neile sõidukitele ettenähtud süsteemide, osade ja eraldi tehniliste seadmestike suhtes.

▼B*Artikkel 6***Konkreetsed nõuded teatavatele N- ja O- kategooria sõidukitele**

1. Lisaks artiklites 5, 8, 9, 10 ja 12 ja nende rakendusmeetmetes sisalduvatele nõuetele peavad N- ja O-kategooria sõidukid vajaduse korral täitma käesoleva artikli lõigetes 2–5 ja nende rakendusmeetmetes sätestatud nõudeid.
2. N₂- ja N₃-kategooria sõidukid tuleb ehitada nii, et see tagaks esikokkupõrke korral teise sõidukiga sõitja allasõidust tingitud vigastamise minimaalse ohu.
3. N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-kategooria sõidukid tuleb ehitada nii, et see tagaks juhul, kui sõiduk saab küljelt löögi vähemkaitstud liikleja käest, vähemkaitstud liikleja allasõidust tingitud vigastuse minimaalse ohu.
4. Sõiduki kabiin või juhi ja reisijate jaoks ette nähtud ruum peab olema piisavalt tugev, et pakkuda sõitjatele kaitset kokkupõrke, võttes arvesse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja 29.
5. N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-kategooria sõidukid ehitatakse nii, et sõidukist väljuvate pritsmete mõju teiste sõidukite juhtide nägemisväljale oleks minimaalne.

*Artikkel 7***Erinõuded M₂- ja M₃- kategooria sõidukitele**

1. Lisaks artiklites 5, 8, 9, 10 ja 12 ja nende rakendusmeetmetes sisalduvatele nõuetele peavad M₂- ja M₃-kategooria sõidukid täitma käesoleva artikli lõigetes 2–5 ja nende rakendusmeetmetes sätestatud nõudeid.
2. Sõiduki veomaht, hõlmates ka istuvaid ja seisvaid reisijaid ja ratas- toolikasutajaid, peab olema vastavuses sõiduki massi, suuruse ja kujundusega.
3. Sõidukikered tuleb projekteerida ja ehitada nii, et see võimaldaks sõidukil töötada ohutult ja stabiilselt isegi täiskoormaga. Tuleb kehtestada asjakohased sätted, et tagada ohutu sõidukisse sisenemine ja sõidukist väljumine, eriti hädaolukorras.
4. I klassi sõidukid peavad olema juurdepääsetavad piiratud liikumis- võimega inimestele, sealhulgas ratastooli kasutavad inimesed.
5. Busside kere siseehituses kasutatavad materjalid peavad võimaldama vältida või vähemalt takistada tulekahju levikut niivõrd, et sõitjad jõuavad tulekahju korral sõidukist väljuda.

▼B*Artikkel 8***Rehvide liigitus**

1. Rehvide tüübid liigitatakse järgmiselt:
  - a) C1 klassi rehvid – eelkõige M₁-, N₁-, O₁- ja O₂-kategooria sõidukitele mõeldud rehvid;
  - b) C2 klassi rehvid – rehvid, mis on mõeldud eelkõige M₂-, M₃-, N-, O₃- ja O₄-kategooria sõidukitele, mille kandevõime indeks üksikasetuse puhul on ≤ 121 ja kiirusindeksi sümbol on $\geq$ „N”;
  - c) C3 klassi rehvid – rehvid, mis on mõeldud eelkõige M₂-, M₃-, N-, O₃- ja O₄-kategooria sõidukitele, millel on üks järgmistest kandevõime indeksitest
    - i) kandevõime indeks üksikasetuse puhul ≤ 121 ja kiirusindeksi sümbol $\leq$ „M”;
    - ii) kandevõime indeks üksikasetuse puhul ≥ 122 .

Rehvi võib liigitada rohkem kui ühte klassi, tingimusel et see vastab iga klassi, millesse ta on liigitatud, asjakohastele nõuetele.

2. Kohaldatakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjades 30 ja 54 sisalduvat kandevõime indeksite ja nende vastavate masside loetelu.

*Artikkel 9***Sõidukite rehvide, rehvide paigaldamise ja rehvirõhu seiresüsteemide suhtes kohaldatavad erisätted**

1. Kõik rehvid, mis kuuluvad sõiduki varustuse hulka, sealhulgas vajaduse korral mis tahes varurehvid, peavad olema sobivad kasutamiseks nende sõidukite puhul, mille jaoks need on ette nähtud, eriti võttes arvesse rehvide mõõtmeid ning kiiruse ja kandevõimega seotud omadusi.
2. M₁-kategooria sõidukid varustatakse täpse rehvirõhu seiresüsteemiga, mis võimaldab vajaduse korral juhti sõidukis hoiatada rõhu alane misest ükskõik millises rehvis, millest on kasu optimaalse kütusetarbimise ja liiklusohutuse tagamisel. Selle saavutamiseks kehtestatakse tehnilistes kirjeldustes asjakohased piirväärtused, mis võimaldavad ka rakendada tehnoloogiliselt neutraalset ja kulutõhusat lähenemisviisi täpsete rehvirõhu seiresüsteemide arendamisele.
3. Kõik C1 klassi rehvid peavad täitma II lisa A osas sätestatud märghaardumist käsitlevaid nõudeid.
4. Kõik rehvid peavad täitma II lisa B osas sätestatud veeretakistusjõudu käsitlevaid nõudeid.
5. Kõik rehvid peavad täitma II lisa C osas sätestatud veeremismüra käsitlevaid nõudeid.

▼B

6. Lõikeid 3, 4 ja 5 ei kohaldata
- a) rehvide suhtes, mille nimikiirus on alla 80 km/h;
  - b) rehvide suhtes, mille nominaalne veljediameter ei ületa 254 mm või vähemalt 635 mm;
  - c) ajutiseks kasutamiseks mõeldud T-tüüpi varurehvide suhtes;
  - d) rehvide suhtes, mis on ette nähtud paigaldamiseks üksnes nendele sõidukitele, mis on esmakordselt registreeritud enne 1. oktoobrit 1990;
  - e) rehvide suhtes, mis on varustatud veomaduste parandamiseks mõeldud lisaseadmetega.
7. II lisa B ja C osas sätestatud veeretakistusjõudu ja veeremismüra käsitlevad nõudeid ei kohaldata professionaalsete maastikurehvide suhtes.

*Artikkel 10***Kõrgetasemelised sõidukisüsteemid**

1. Vastavalt artikli 14 lõike 3 punktis a sätestatud eranditele varustatakse M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-kategooria sõidukid kõrgetasemelise hädapidurdussüsteemiga, mis peab vastama käesolevas määruses ja selle rakendusmeetmetes sätestatud nõuetele.
2. Vastavalt artikli 14 lõike 3 punktis a sätestatud eranditele varustatakse M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-kategooria sõidukid sõidurajalt kõrvalekaldumise hoiatussüsteemiga, mis peab vastama käesolevas määruses ja selle rakendusmeetmetes sätestatud nõuetele.

*Artikkel 11***Käiguvahetuse näidikud**

M₁-kategooriasse kuuluvad sõidukid, mille tuletatud mass ei ületa 2 610 kg, ja sõidukid, mille tüübikinnitust laiendatakse vastavalt määruse (EÜ) nr 715/2007 artikli 2 lõikele 2 ja millel on manuaalne käigukast, varustatakse vastavalt käesoleva määruse ja selle rakendusmeetmete nõuetele käiguvahetuse näidikuga.

*Artikkel 12***Elektroonilised stabiilsuskontrollisüsteemid**

1. M₁- ja N₁-kategooriasse kuuluvad sõidukid varustatakse käesoleva määruse ja selle rakendusmeetmete nõuete kohase elektroonilise stabiilsuskontrollisüsteemiga.
2. Välja arvatud direktiivi 2007/46/EÜ II lisa A osa punktides 4.2 ja 4.3 määratletud maastikusõidukid, varustatakse käesoleva määruse ja selle rakendusmeetmete nõuete kohase elektroonilise stabiilsuskontrollisüsteemiga järgmised sõidukid:
  - a) M₂- ja M₃-kategooria sõidukid, välja arvatud rohkem kui kolme teljega sõidukid, lõõtsbussid ja I klassi või A klassi bussid;

▼B

- b) N₂- ja N₃-kategooria sõidukid, välja arvatud rohkem kui kolme teljega sõidukid, sadulveokid poolhaagistele, mille brutomass on 3,5–7,5 tonni, ja direktiivi 2007/46/EÜ II lisa A osa punktides 5.7 ja 5.8 määratletud eriotstarbelised sõidukid;
- c) kategooriatesse O₃ ja O₄ kuuluvad sõidukid, mis on varustatud õhkvedrustusega, välja arvatud rohkem kui kolme teljega sõidukid, erakorraliste raskevedude haagised ja haagised, milles on seisukohad reisijatele.

III PEATÜKK

LIKMESRIIKIDE KOHUSTUSED

*Artikkel 13***Sõidukite, osade ja eraldi tehniliste seadmestike tüübikinnitus**

1. Riiklikud ametiasutused keelduvad alates 1. novembrist 2011 elektrooniliste stabiilsuskontrollisüsteemidega seotud põhjustel EÜ tüübikinnituse või riikliku tüübikinnituse andmisest M₁- ja N₁-kategooria uut tüüpi sõidukitele, mis ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

Vastavalt V lisa tabelis 1 sätestatud rakendamise tähtpäevadele keelduvad riiklikud ametiasutused elektrooniliste stabiilsuskontrollisüsteemidega seotud põhjustel EÜ tüübikinnituse või riikliku tüübikinnituse andmisest M₂-, M₃-, N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-kategooria uut tüüpi sõidukitele, mis ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

2. Alates 1. novembrist 2012 keelduvad riiklikud ametiasutused artiklitega 5–8, artikli 9 lõikega 2 ja artikliga 11 hõlmatud sõidukite ohutuse ja rehvidega seotud põhjustel andmast:

- a) EÜ tüübikinnitust või riikliku tüübikinnitust kõnealustes artiklites ja nende rakendusmeetmetes kirjeldatud kategooriate uut tüüpi sõidukitele, kui nimetatud sõidukid ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele, ning
- b) osa/eraldi tehnilise seadmestiku EÜ tüübikinnituse andmisest kõnealustele sõidukitele, kui nimetatud osa/eraldi tehniline seadmestik ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

3. Alates 1. novembrist 2012 keelduvad riiklikud ametiasutused artikli 9 lõigetega 1 ja 3–7 ning II lisaga hõlmatud sõidukite rehvidega seotud põhjustel, välja arvatud II lisa B osa tabelis 2 sätestatud veeretakistusjõu piirväärtuste puhul, osa/eraldi tehnilise seadmestiku EÜ tüübikinnituse andmisest uut tüüpi rehvidele, mis ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

▼B

Alates 1. novembrist 2013 keelduvad riiklikud ametiasutused artikli 9 lõigetega 1 ja 3–7 ning II lisaga hõlmatud rehvidega seotud põhjustel, välja arvatud II lisa B osa tabelis 2 sätestatud veeretakistusjõu piirväärtuste puhul, EÜ tüübikinnituse või riikliku tüübikinnituse andmisest M-, N- ja O-kategooria uut tüüpi sõidukitele, mis ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

4. Vastavalt V lisa tabelis 2 sätestatud rakendamise tähtpäevadele ei pea riiklikud ametiasutused elektrooniliste stabiilsuskontrollisüsteemidega seotud põhjustel enam kehtivaks M₂-, M₃-, N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-kategooria uut tüüpi sõidukite vastavustunnistusi direktiivi 2007/46/EÜ artikli 26 tähenduses ja keelavad selliste sõidukite registreerimise, müügi ja kasutuselevõtmise, kui nimetatud sõidukid ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

5. Alates 1. novembrist 2014 võtavad riiklikud ametiasutused artiklitega 5, 6, 7 ja 8, artikli 9 lõigetega 1–4, artikliga 11, artikli 12 lõikega 1 ning II lisa A ja B osaga hõlmatud sõidukite ohutuse ja rehvidega seotud põhjustel, välja arvatud C3 klassi rehvide veeretakistusjõu piirväärtuste ja II lisa B osa tabelis 2 sätestatud veeretakistusjõu piirväärtuste puhul, arvesse järgmist:

a) kõnealustes artiklites täpsustatud kategooriate uute sõidukite vastavustunnistused on direktiivi 2007/46/EÜ artikli 26 tähenduses kehtetud, ja keelavad niisuguste sõidukite registreerimise, müügi ja kasutuselevõtu, kui nimetatud sõidukid ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele, ja

b) keelavad kõnealuste sõidukite jaoks ette nähtud uute osade või eraldi tehniliste seadmestike müügi ja kasutuselevõtu, kui nimetatud osad või eraldi tehnilised seadmestikud ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

6. Alates 1. novembrist 2016 ei pea riiklikud ametiasutused rehvide veeremismüraga seotud põhjustel ning C3 klassi rehvide osas ka rehvide veeretakistusjõuga seotud põhjustel, välja arvatud II lisa B osa tabelis 2 sätestatud veeretakistusjõu piirväärtuste puhul,

a) uute M-, N- ja O-kategooria sõidukite vastavuskinnitusi kehtivaks direktiivi 2007/46/EÜ artikli 26 tähenduses ja keelavad selliste sõidukite registreerimise, müügi ja kasutuselevõtu, kui nimetatud sõidukid ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele, ja

b) kõnealuste sõidukite jaoks ette nähtud uute rehvide müügi ja kasutuselevõtu, kui nimetatud rehvid ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

▼B

7. Alates 1. novembrist 2016 keelduvad riiklikud ametiasutused rehvide veeretakistusjõuga seotud põhjustel andmast osa/eraldi tehnilise seadmestiku EÜ tüübikinnitust rehvi uutele tüüpidele, mis ei ole kooskõlas II lisa B osa tabelis 2 sätestatud veeretakistusjõu piirväärtustega.

8. Alates 1. novembrist 2017 keelduvad riiklikud ametiasutused rehvide veeretakistusjõuga seotud põhjustel andmast EÜ tüübikinnitust või riiklikku tüübikinnitust M-, N- ja O-kategooria sõidukite uutele tüüpidele, mis ei ole kooskõlas II lisa B osa tabelis 2 sätestatud veeretakistusjõu piirväärtustega.

9. Alates 1. novembrist 2018 riiklikud ametiasutused

a) ei pea II lisa B osa tabelis 2 sätestatud C1 ja C2 klassi rehvide veeretakistusjõu piirväärtustega seotud põhjustel enam kehtivaks uute M-, N- ja O-kategooria sõidukite vastavuskinnitusi direktiivi 2007/46/EÜ artikli 26 tähenduses ning keelavad selliste sõidukite registreerimise, müügi ja kasutuselevõtu, kui nimetatud sõidukid ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele, ja

b) keelavad kõnealuste sõidukite jaoks ette nähtud uute rehvide müügi ja kasutuselevõtu, kui nimetatud rehvid ei vasta II lisa B osa tabelis 2 sätestatud veeretakistusjõu piirväärtustele.

10. Alates 1. novembrist 2020 riiklikud ametiasutused

a) ei pea II lisa B osa tabelis 2 sätestatud C3 klassi rehvide veeretakistusjõu piirväärtustega seotud põhjustel enam kehtivaks uute M-, N- ja O-kategooria sõidukite vastavuskinnitusi direktiivi 2007/46/EÜ artikli 26 tähenduses ja keelavad selliste sõidukite registreerimise, müügi ja kasutuselevõtu, kui nimetatud sõidukid ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele, ja

b) keelavad kõnealuste sõidukite jaoks ette nähtud uute rehvide müügi ja kasutuselevõtu, kui need rehvid ei vasta II lisa B osa tabelis 2 sätestatud veeretakistusjõu piirväärtustele.

11. C1, C2 ja C3 klassi rehve, mis on toodetud enne lõigetes 5, 6, 9 ja 10 sätestatud kuupäevi ega vasta II lisa nõuetele, võib müüa mitte rohkem kui 30 kuu jooksul alates nendest kuupäevadest.

12. Riiklikud ametiasutused keelduvad alates 1. novembrist 2013 artikliga 10 hõlmatud sõidukite ohutusega seotud põhjustel EÜ tüübikinnituse või riikliku tüübikinnituse andmisest M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-kategooria sõidukite uutele tüüpidele, kui nimetatud sõidukid ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

▼B

13. Alates 1. novembrist 2015 ei pea riiklikud ametiasutused artikliga 10 hõlmatud sõidukite ohutusega seotud põhjustel kehtivaks uute M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-kategooria sõidukite vastavuskinnitusi direktiivi 2007/46/EÜ artikli 26 tähenduses ja keelavad selliste sõidukite registreerimise, müügi ja kasutuselevõtmise, kui nimetatud sõidukid ei vasta käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

14. Riiklikud ametiasutused lubavad enne lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud kuupäevi tüübikinnituse saanud sõidukite, osade ja eraldi tehniliste seadmetike müümist ja kasutuselevõtmist ning jätkavad kõnealuste sõidukite, osade ja eraldi tehniliste seadmetike tüübikinnituste laiendamist selle reguleeriva õigusakti alusel, mille alusel tüübikinnitused algselt anti, juhul kui niisuguste sõidukite, osade või eraldi seadmetike suhtes kohaldatavaid nõudeid ei ole muudetud ja/või käesoleva määrusega ja selle rakendusmeetmetega ei lisandu uusi nõudeid.

Riiklikud ametiasutused lubavad enne lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud kuupäevi tüübikinnituse saanud sõidukite osade ja eraldi tehniliste seadmetike, välja arvatud varurehvide, müüki ja kasutuselevõttu ning jätkavad nende EÜ tüübikinnituste laiendamist vastavalt regulatiivaktile, mille alusel kõnealustele sõidukitele algselt tüübikinnitus on antud.

15. Ilma et see piiraks lõigete 1–14 kohaldamist ning võttes arvesse artiklis 14 viidatud rakendusmeetmete jõustumist, ei tohi riiklikud ametiasutused, juhul kui tootja seda nõuab, artiklitega 5–12 hõlmatud sõidukite ohutuse ja rehvidega seotud põhjustel

- a) keelduda EÜ tüübikinnituse või riikliku tüübikinnituse andmisest sõiduki uuele tüübile või osa/eraldi tehnilise seadmetiku EÜ tüübikinnituse andmisest osa või eraldi tehnilise seadmetiku uuele tüübile, kui asjaomane sõiduk, osa või eraldi tehniline seadmetik vastab käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele, ega
- b) keelata uue sõiduki registreerimist, müüki või kasutuselevõttu ning uue osa või eraldi tehnilise seadmetiku müüki või kasutuselevõttu, kui asjaomane sõiduk, osa või eraldi tehniline seadmetik vastab käesolevale määrusele ja selle rakendusmeetmetele.

IV PEATÜKK

RAKENDAMINE

*Artikkel 14***Rakendusmeetmed**

1. Komisjon võtab vastu järgmised rakendusmeetmed:

- a) üksikasjalikud eeskirjad, mis käsitlevad mootorsõidukite, nende haagiste ning osade ja eraldi tehniliste seadmetike tüübikinnituste jaoks mõeldud konkreetseid menetlusi, katseid ja tehnilisi nõudeid seoses artiklite 5–12 sätetega;

▼B

- b) üksikasjalikud eeskirjad, mis käsitlevad konkreetseid täiendavaid ohutusnõudeid sõidukite suhtes, mida kasutatakse ohtlike kaupade maanteeveoks liikmesriigis või liikmesriikide vahel, võttes arvesse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja 105;
- c) täpsem määratlus rehvi füüsiliste omaduste ja sooritusnõuete kohta, et rehvi saaks artikli 3 lõike 2 punktide 8–13 kohaselt määratleda kui „eriotstarbelist rehvi”, „professionaalset maastikurehvi”, „tugevdatud rehvi”, „suurendatud kandevõimega rehvi”, „talverehvi”, „T-tüüpi varurehvi ajutiseks kasutamiseks”, „veorattarehvi”;
- d) muudatused II lisa B ja C osas sätestatud veeretakistusjõu ja veere-mismüra piirväärtuste kohta, niivõrd kuiivõrd see on vajalik katsemenetluste muudatuste tõttu, vähendamata praegust keskkonnaalaste ambitsioonide taset;
- e) üksikasjalikud eeskirjad II lisa C osa punktis 1 osutatud müratase-mete määramise korra kohta;
- f) sätted, millega muudetakse IV lisa, et lisada sellele ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad, mis on kohustuslikud otsuse 97/836/EÜ artikli 4 lõike 4 alusel.

2. Lõikes 1 osutatud meetmed, välja arvatud artikli 10 sätetega seotud meetmed, võetakse vastu 31. detsembriks 2010.

Artikli 10 sätetega seotud meetmed võetakse vastu 31. detsembriks 2011.

3. Komisjon võib võtta vastu järgmised rakendusmeetmed:

- a) meetmed, mis vabastavad teatud M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-kategooria sõidukid või sõidukiklassid kohustusest paigaldada artiklis 10 osutatud kõrgetasemelised süsteemid, kui kulude-tulude analüüsi ja kõiki asjakohaseid ohutusaspekte arvestades nende süsteemide raken-damine ei ole asjaomase sõiduki või sõidukiklassi puhul asjakohane;
- b) meetmed, mis tulude-kulude analüüsi põhjal 31. detsembriks 2010 lühendavad artikli 13 lõikes 11 sätestatud ajavahemikku, mille kestust võib asjaomaste rehvide klassist või kategooriast lähtudes diferentseerida.

4. Käesolevas artiklis osutatud meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähemolulisi sätteid, muu hulgas täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 15 lõikes 2 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

▼B*Artikkel 15***Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab direktiivi 2007/46/EÜ artikli 40 lõike 1 alusel moodustatud mootorsõidukite tehniline komitee.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1–4 ja artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED*Artikkel 16***Karistused**

1. Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse, kui tootjad rikuvad käesoleva määruse või selle rakendusmeetmete sätteid, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad komisjonile need sätted hiljemalt 20. veebruaril 2011 või vajaduse korral mitte hiljem kui 18 kuud pärast asjakohase rakendusmeetme jõustumist ja annavad viivitamata teada kõigist nende hilisematest muudatustest.

2. Karistatavad rikkumised on järgmised:

- a) valeandmete esitamine tüübikinnituse andmise menetlusel või tühistamiseni viival menetlusel;
- b) tüübikinnituse saamiseks katsetulemuste võltsimine;
- c) selliste andmete või tehniliste kirjelduste esitamisest hoidumine, mis võib tuua kaasa tüübikinnituse andmisest keeldumise või tüübikinnituse tühistamise.

*Artikkel 17***Aruandlus**

Komisjon esitab 1. detsembriks 2012 ja pärast seda iga kolme aasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, mis sisaldab vajaduse korral käesoleva määruse või teiste asjaomaste ühenduse õigusaktide muutmise ettepanekuid, mis on seotud täiendavate uute ohutusabinõude kasutuselevõtmisega.

▼B*Artikkel 18***Direktiivi 2007/46/EÜ muudatused**

Direktiivi 2007/46/EÜ IV, VI, XI ja XV lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse III lisale.

*Artikkel 19***Kehtetuks tunnistamine**

1. Direktiivid 70/221/EMÜ, 70/222/EMÜ, 70/311/EMÜ, 70/387/EMÜ, 70/388/EMÜ, 71/320/EMÜ, 72/245/EMÜ, 74/60/EMÜ, 74/61/EMÜ, 74/297/EMÜ, 74/408/EMÜ, 74/483/EMÜ, 75/443/EMÜ, 76/114/EMÜ, 76/115/EMÜ, 76/756/EMÜ, 76/757/EMÜ, 76/758/EMÜ, 76/759/EMÜ, 76/760/EMÜ, 76/761/EMÜ, 76/762/EMÜ, 77/389/EMÜ, 77/538/EMÜ, 77/539/EMÜ, 77/540/EMÜ, 77/541/EMÜ, 77/649/EMÜ, 78/316/EMÜ, 78/317/EMÜ, 78/318/EMÜ, 78/549/EMÜ, 78/932/EMÜ, 89/297/EMÜ, 91/226/EMÜ, 92/21/EMÜ, 92/22/EMÜ, 92/24/EMÜ, 92/114/EMÜ, 94/20/EÜ, 95/28/EÜ, 96/27/EÜ, 96/79/EÜ, 97/27/EÜ, 98/91/EÜ, 2000/40/EÜ, 2001/56/EÜ, 2001/85/EÜ, 2003/97/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates 1. novembrist 2014.

2. Direktiiv 92/23/EMÜ tunnistatakse kehtetuks alates 1. novembrist 2017.

3. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

*Artikkel 20***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 1. novembrist 2011.

▼C1

Artikli 13 lõiget 15 ja artiklit 14 ning III lisa punkti 1 alapunkti a alapunkti iii, punkti 1 alapunkti b alapunkti iii ja alapunkti iv, punkti 2 alapunkti c, punkti 3 alapunkti a alapunkti iii, punkti 3 alapunkti b alapunkti iii, punkti 3 alapunkti c alapunkti iii, punkti 3 alapunkti d alapunkti iii, punkti 3 alapunkti e alapunkti iii ja punkti 3 alapunkti f alapunkti ii kohaldatakse alates 20. augustist 2009.

III lisa punkti 1 alapunkti a alapunkti i, punkti 1 alapunkti b alapunkti i, punkti 2 alapunkti a, punkti 3 alapunkti a alapunkti i, punkti 3 alapunkti b alapunkti i, punkti 3 alapunkti c alapunkti i, punkti 3 alapunkti d alapunkti i, punkti 3 alapunkti e alapunkti i ja punkti 3 alapunkti f alapunkti i kohaldatakse alates 1. novembrist 2014.

▼B

III lisa punkti 1 alapunkti a alapunkti ii, punkti 1 alapunkti b alapunkti ii, punkti 2 alapunkti b, punkti 3 alapunkti a alapunkti ii, punkti 3 alapunkti b alapunkti ii, punkti 3 alapunkti c alapunkti ii, punkti 3 alapunkti d alapunkti ii, punkti 3 alapunkti e alapunkti ii ja punkti 4 kohaldatakse alates 1. novembrist 2017.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõigis liikmesriikides.

▼B

Teema	Kohaldatavus									
	M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄
Eesmised allasõidutõkked					X	X				
Elektriohutus	X	X	X	X	X	X				

▼M3**▼B**

- (¹) Selle kategooria sõidukid tuleb varustada sobivate jäite ja niiskuse eemaldamise seadmetega.
- (²) Selle kategooria sõidukid tuleb varustada sobiva klaasipesuri ja -puhastiga.
- (³) Nõudeid kohaldatakse ainult haakeseadisega varustatud sõidukite suhtes.
- (⁴) Kui tehniliselt lubatud maksimaalne täismass ei ületa 2,5 tonni.
- (⁵) Kehtib ainult sõidukitele, mille madalaima istme „Istme võrdluspunkt (punkt „R”)” ei paikne maapinnast kõrgemal kui 700 mm. „R”-punkt on määratletud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjas 95.
- (⁶) Nõudeid kohaldatakse ainult juhul, kui tootja taotleb tüübikinnitust ohtlike kaupade veoks ettenähtud sõidukile.

▼B*II LISA***Nõuded rehvidele seoses märghaardumise, veeretakistusjõu ja veeremismüraga****A OSA – MÄRGHAARDUMISEGA SEOTUD NÕUDED**

C1 klassi rehvid vastavad järgmistele nõuetele:

Kasutusliik	Märghaardumise indeks (G)
Talverehv kiirusindeksiga („Q” või väiksem, välja arvatud „H”), mis märgib maksimaalset lubatavat kiirust, mis ei tohi ületada 160 km/h	$\geq 0,9$
Talverehv kiirusindeksiga („R” ja suurem, sealhulgas „H”), mis märgib maksimaalset lubatavat kiirust üle 160 km/h	$\geq 1,0$
Tavaline maanteerehv	$\geq 1,1$

B OSA – VEERETAKISTUSJÕUGA SEOTUD NÕUDED

Veeretakistuskoeffitsiendi maksimaalsed väärtused iga rehvi tüübi puhul, mõõdetuna vastavalt standardile ISO 28580, ei tohi ületada järgmisi väärtusi:

Tabel 1

Rehvi klass	Maksimaalne väärtus (kg/tonn) 1. faas
C1	12,0
C2	10,5
C3	8,0

Tabel 2

Rehvi klass	Maksimaalne väärtus (kg/tonn) 2. faas
C1	10,5
C2	9,0
C3	6,5

▼C1

Talverehvide osas suurendatakse tabelis 1 ja tabelis 2 nimetatud piire 1 kg/tonni võrra.

▼B**C OSA – VEEREMISMÜRAGA SEOTUD NÕUDED**

- Vastavalt käesoleva määruse rakendusmeetmetes täpsustatud menetlusele määratletud müratasemed ei tohi ületada punktides 1.1 või 1.2 näidatud piirväärtusi. Punktides 1.1 ja 1.2 esitatud tabelites on näidatud mõõdetud väärtused, mida on korrigeeritud vastavalt temperatuurile, välja arvatud C3 klassi rehvide puhul, ja instrumendi tolerantsile ning ümardatud lähima täisväärtuseni.

▼B

1.1. C1 klassi rehvid viitega rehvi ristlõike nominaallaiusele, mida on katsetatud:

Rehvi klass	Ristlõike nominaallaius (mm)	Piirväärtused ühikutes dB(A)
C1A	≤ 185	70
C1B	$> 185 \leq 215$	71
C1C	$> 215 \leq 245$	71
C1D	$> 245 \leq 275$	72
C1E	> 275	74

Talverehvide, suurendatud kandevõimega rehvide ja tugevdatud rehvide või nimetatud rehvide kombinatsioonina klassifitseeritud rehvide puhul suurendatakse eespool nimetatud piire 1 dB(A) võrra.

1.2. C2 ja C3 klassi rehvid viitega rehivialiku kasutuskategooriale:

Rehvi klass	Kasutuskategooria	Piirväärtused ühikutes dB(A)
C2	Tavarehvid	72
	Veorattarehvid	73
C3	Tavarehvid	73
	Veorattarehvid	75

Eriotstarbeliste rehvide puhul suurendatakse eespool osutatud piire 2 dB(A) võrra. C2 veorattarehvide kategooriasse kuuluvatele talverehvidele lubatakse täiendavalt 2 dB(A). Kõigi muude C2 ja C3 kategooriasse kuuluvate rehvide puhul lubatakse talverehvidele täiendavalt 1 dB(A).

▼ **B**

III LISA

Direktiivi 2007/46/EÜ muudatused

Direktiivi 2007/46/EÜ muudetakse järgmiselt.

1. IV lisa I osa muudetakse järgmiselt:

a) tabelit muudetakse järgmiselt:

▼ **C2**

i) punktid 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56 ja 57 jäetakse välja;

▼ **B**

ii) punkt 46 jäetakse välja;

iii) tabelisse lisatakse järgmine rida:

Komponent	Teema	Viide õigus-aktile	EÜT/ELT viide	Kohaldatavus										
				M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄	
„63	Üldine ohutus	Määrus (EÜ) nr 661/2009	L 200, 31.7.2009, lk 1.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

b) liidet muudetakse järgmiselt:

▼ **C2**

i) punktid 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 44, 45, 50, 51, 52, 53 ja 54 jäetakse välja;

▼ **B**

ii) tabeli punkt 46 jäetakse välja;

iii) tabelisse lisatakse järgmine rida:

	Teema	Viide õigusaktile	EÜT/ELT viide	M ₁
„63	Üldine ohutus	Määrus (EÜ) nr 661/2009	L 200, 31.7.2009, lk 1.	O/K”

iv) selgitusse lisatakse järgmine tekst:

„O/K: käesolev määrus on osaliselt kohaldatav. Täpne kohaldamisala sätestatakse käesoleva määruse rakendusmeetmetes.”

2. VI lisa liite tabelit muudetakse järgmiselt:

a) punktid 3–10, 12–38, 42–45 ja 47–57 jäetakse välja;

b) punkt 46 jäetakse välja;

c) tabelisse lisatakse järgmine rida:

	Teema	Viide õigusaktile ⁽¹⁾	Muudetud aktiga	Kohaldatav järgmiste variantide suhtes
„63	Üldine ohutus	Määrus (EÜ) nr 661/2009”		

3. XI lisa muudetakse järgmiselt:

a) liite 1 tabelit muudetakse järgmiselt:

▼ **C2**

i) punktid 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53 ja 54 jäetakse välja;

▼ **B**

ii) punkt 46 jäetakse välja;

iii) tabelisse lisatakse järgmine rida:

Komponent	Teema	Viide õigusaktile	M ₁ ≤ 2 500 ⁽¹⁾ kg	M ₁ > 2 500 ⁽¹⁾ kg	M ₂	M ₃
„63	Üldine ohutus	Määrus (EÜ) nr 661/2009	O/K	O/K	O/K	O/K”

▼B

b) liite 2 tabelit muudetakse järgmiselt:

▼C2

i) punktid 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56 ja 57 jäetakse välja;

▼B

ii) punkt 46 jäetakse välja;

iii) tabelisse lisatakse järgmine rida:

Komponent	Teema	Viide õigusaktile	M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄
„63	Üldine ohutus	Määrus (EÜ) nr 661/2009	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K”

c) liite 3 tabelit muudetakse järgmiselt:

▼C2

i) punktid 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 44, 45, 50, 51, 52, 53 ja 54 jäetakse välja;

▼B

ii) punkt 46 jäetakse välja;

iii) tabelisse lisatakse järgmine rida:

Komponent	Teema	Viide õigusaktile	M ₁
„63	Üldine ohutus	Määrus (EÜ) nr 661/2009	O/K”

d) liite 4 tabelit muudetakse järgmiselt:

▼C2

i) punktid 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56 ja 57 jäetakse välja;

▼B

ii) punkt 46 jäetakse välja;

iii) tabelisse lisatakse järgmine rida:

Komponent	Teema	Viide õigusaktile	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄
„63	Üldine ohutus	Määrus (EÜ) nr 661/2009	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K	O/K”

e) liite 5 tabelit muudetakse järgmiselt:

▼C2

i) punktid 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56 ja 57 jäetakse välja;

▼B

ii) punkt 46 jäetakse välja;

iii) tabelisse lisatakse järgmine rida:

Komponent	Teema	Viide õigusaktile	N ₃ -kategoria liikuvkraana
„63	Üldine ohutus	Määrus (EÜ) nr 661/2009	O/K”

f) „Tähtede tähendust” muudetakse järgmiselt:

i) punktid C, U, W₅ ja W₆ jäetakse välja;

ii) lisatakse järgmine tekst:

„O/K: käesolev määrus on osaliselt kohaldatav. Täpne kohaldamisala sätestatakse käesoleva määruse rakendusmeetmes.”

4. XV lisa tabeli punkt 46 jäetakse välja.

▼M3

IV LISA

ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni kohustuslikud eeskirjad

Eeskirja number	Teema	<i>Euroopa Liidu Teatajas</i> avaldatud muudatuste seeria	<i>Euroopa Liidu Teataja</i> viide	ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjaga hõlmatud reguleerimisala
1	Esilaternad, mis kiirgavad asümmeetrilist lähituld ja/või kaugtuld, mis on varustatud R2- ja/või HS1-kategooria hõõglampidega	02-seeria muudatused	ELT L 177, 10.7.2010, lk 1.	M, N ^(a)
3	Mootorsõidukite helkurseadmed	02-seeria muudatuste 12. täiendus	ELT L 323, 6.12.2011, lk 1.	M, N, O
4	Mootorsõidukite ja nende haagiste tagumiste registreerimismärkide valgustus	Eeskirja algversiooni 15. täiendus	ELT L 4, 7.1.2012, lk 7.	M, N, O
6	Mootorsõidukite ja nende haagiste suunatud	01-seeria muudatuste 25. täiendus	ELT L 213, 18.7.2014, lk 1.	M, N, O
7	Mootorsõidukite ja nende haagiste eesmised ja tagumised ääretulelaternad, piduritulelaternad ja ülemised ääretulelaternad	02-seeria muudatuste 23. täiendus	ELT L 285, 30.9.2014, lk 1.	M, N, O
8	Mootorsõidukite esilaternad (H1, H2, H3, HB3, HB4, H7, H8, H9, HIR1, HIR2 ja/või H11)	05-seeria muudatuste 4. muudatuse 1. parandus	ELT L 177, 10.7.2010, lk 71.	M, N ^(a)
10	Elektromagnetiline ühilduvus	04-seeria muudatuste 1. täiendus	ELT L 254, 20.9.2012, lk 1.	M, N, O
11	Uksesulgurid ja uksekinnituskomponendid	03-seeria muudatuste 2. täiendus	ELT L 120, 13.5.2010, lk 1.	M ₁ , N ₁
12	Juhi kaitse roolimehhanismi eest kokkupõrke korral	04-seeria muudatuste 1. täiendus	ELT L 89, 27.3.2013, lk 1.	M ₁ , N ₁
13	Sõidukite ja haagiste pidurisüsteem	11-seeria muudatuste 3. täiendus	ELT L 297, 13.11.2010, lk 183.	M ₂ , M ₃ , N, O ^(b)
13-H	Sõiduautode pidurisüsteem	Eeskirja algversiooni 9. täiendus	ELT L 230, 31.8.2010, lk 1.	M ₁ , N ₁ ^(c)
14	Turvavöö kinnituspunktid, ISOFIX kinnituspunktide süsteem ja ISOFIX ülemise kinnituse kinnituspunktid	07-seeria muudatuste 1. täiendus	ELT L 109, 28.4.2011, lk 1.	M, N
16	Turvavööd, turvasüsteemid, lapse turvasüsteemid ja ISOFIX lapse turvasüsteemid	06-seeria muudatuste 1. täiendus	ELT L 233, 9.9.2011, lk 1.	M, N ^(d)
17	Istmed, nende kinnituspunktid ja peatoed	08-seeria muudatused	ELT L 230, 31.8.2010, lk 81.	M, N

▼M3

Eeskirja number	Teema	<i>Euroopa Liidu Teatajas</i> avaldatud muudatuste seeria	<i>Euroopa Liidu Teataja</i> viide	ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjaga hõlmatud reguleerimisala
18	Kaitse mootorsõiduki omavolilise kasutamise eest	03-seeria muudatuste 2. täiendus	ELT L 120, 13.5.2010, lk 29.	M ₂ , M ₃ , N ₂ , N ₃
19	Mootorsõiduki eesmised udutulelaternad	04-seeria muudatuste 6. täiendus	ELT L 250, 22.8.2014, lk 1.	M, N
20	Esilaternad, mis kiirgavad asümmeetrilist lähituld või kaugtuld või mõlemat, mis on varustatud halogeenhõõglampidega (H4)	03-seeria muudatused	ELT L 177, 10.7.2010, lk 170.	M, N ^(a)
21	Sisustus	01-seeria muudatuste 3. täiendus	ELT L 188, 16.7.2008, lk 32.	M ₁
23	Mootorsõidukite ja nende haagiste tagurdustuled	Eeskirja algversiooni 19. täiendus	ELT L 237, 8.8.2014, lk 1.	M, N, O
25	Sõiduki istmega kokku ehitatud või eraldiseisvad peatoed	04-seeria muudatuste 1. muudatuse 2. parandus	ELT L 215, 14.8.2010, lk 1.	M ₁
26	Väljaulatuvad osad	03-seeria muudatuste 1. täiendus	ELT L 215, 14.8.2010, lk 27.	M ₁
28	Helisignaalseadmed ja signaalseadised	Eeskirja algversiooni 3. täiendus	ELT L 323, 6.12.2011, lk 33.	M, N
29	Tarbesõiduki kabiinis viibivate sõitjate kaitse	03-seeria muudatused	ELT L 304, 20.11.2010, lk 21.	N
30	Mootorsõidukite ja nende haagiste õhkrehvid (C1-klass)	02-seeria muudatuste 16. täiendus	ELT L 307, 23.11.2011, lk 1.	M, N, O
31	Mootorsõidukite Euroopa asümmeetrilise valgusjaotusega lähi- või kaugtuld või mõlemat kiirgavad esitulede lamplaternad	02-seeria muudatuste 7. täiendus	ELT L 185, 17.7.2010, lk 15.	M, N
34	Tuleohutus (vedelkütusepaagid)	02-seeria muudatuste 3. täiendus	ELT L 109, 28.4.2011, lk 55.	M, N, O ^(e)
37	Mootorsõidukite ja nende haagiste kinnitatud laternaseadmestikes kasutatavad hõõglambid	03-seeria muudatuste 42. täiendus	ELT L 213, 18.7.2014, lk 36.	M, N, O
38	Mootorsõidukite ja nende haagiste tagumised udutulelaternad	Eeskirja algversiooni 15. täiendus	ELT L 4, 7.1.2012, lk 20.	M, N, O

▼ M3

Eeskirja number	Teema	<i>Euroopa Liidu Teatajas</i> avaldatud muudatuste seeria	<i>Euroopa Liidu Teataja</i> viide	ÜRO Euroopa Majanduskomis- joni eeskirjaga hõlmatud reguleerimisala
39	Kiirusmõõdik ja selle paigaldamine	Eeskirja algversiooni 5. täiendus	ELT L 120, 13.5.2010, lk 40.	M, N
43	Turvaklaaside materjalid	01-seeria muudatuste 2. täiendus	ELT L 42, 12.2.2014, lk 1.	M, N, O
44	Mootorsõidukis kasutatavad laste turvaseadmed (lapse turvasüsteem)	04-seeria muudatuste 2. muudatuse 4. parandus	ELT L 233, 9.9.2011, lk 95.	M, N
46	Kaudse nähtavuse seadmed ja nende paigaldamine	04-seeria muudatuste 1. täiendus	ELT L 237, 8.8.2014, lk 24.	M, N
48	Valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamine mootorsõidukitele	05-seeria muudatused	ELT L 323, 6.12.2011, lk 46.	M, N, O
54	Kommertsveokite ja nende haagiste õhkrehvid (C2- ja C3-klass)	Eeskirja algversiooni 17. täiendus	ELT L 307, 23.11.2011, lk 2.	M, N, O
55	Autorongide mehaaniliste haakeseadiste osad	01-seeria muudatuste 1. täiendus	ELT L 227, 28.8.2010, lk 1.	M, N, O ^(f)
58	Tagumised allasõidutõkke seadised ja nende paigaldamine; tagumine allasõidutõkke	02-seeria muudatuste 3. täiendus	ELT L 89, 27.3.2013, lk 34.	N ₂ , N ₃ , O ₃ , O ₄
61	Tarbesõidukite kabiini tagapaneelist eespool asuvad eenduvad osad	Eeskirja algversiooni 1. täiendus	ELT L 164, 30.6.2010, lk 1.	N
64	Ajutiseks kasutamiseks ettenähtud varuratas, mobiilrehv/mobiilrehvide süsteem ja rehvirõhu jälgimissüsteem	02-seeria muudatuste 1. parandus	ELT L 310, 26.11.2010, lk 18.	M ₁ , N ₁
66	Suurte reisijateveosõidukite pealisehituse tugevus	02-seeria muudatused	ELT L 84, 30.3.2011, lk 1.	M ₂ , M ₃
67	Veeldatud naftagaasi kasutatavad mootorsõidukid	01-seeria muudatuste 7. täiendus	ELT L 72, 14.3.2008, lk 1.	M, N
73	Kaubaveokite kõlgmise allasõidutõkke	01-seeria muudatused	ELT L 122, 8.5.2012, lk 1.	N ₂ , N ₃ , O ₃ , O ₄
77	Mootorsõidukite seisutulelaternad	Eeskirja algversiooni 14. täiendus	ELT L 4, 7.1.2012, lk 21.	M, N
79	Juhtimiseadmed	01-seeria muudatuste 3. täienduse parandus	ELT L 137, 27.5.2008, lk 25.	M, N, O

▼ M3

Eeskirja number	Teema	<i>Euroopa Liidu Teatajas</i> avaldatud muudatuste seeria	<i>Euroopa Liidu Teataja</i> viide	ÜRO Euroopa Majanduskomis- joni eeskirjaga hõlmatud reguleerimisala
80	Suurte reisijateveosõidukite istmed	Eeskirja 03-seeria muudatused	ELT L 226, 24.8.2013, lk 20.	M ₂ , M ₃
87	Mootorsõidukite päevatulelaternad	Eeskirja algversiooni 15. täiendus	ELT L 4, 7.1.2012, lk 24.	M, N
89	Kiiruspiirikud	Eeskirja algversiooni 2. täiendus	ELT L 4, 7.1.2012, lk 25.	M, N (g)
90	Mootorsõidukite ja nende haagiste piduri asendushõõrkatete komplektid ja trummelpiduri hõõrdkatted	02-seeria muudatused	ELT L 185, 13.7.2012, lk 24.	M, N, O
91	Mootorsõidukite ja nende haagiste küljeääretulelaternad	Eeskirja algversiooni 13. täiendus	ELT L 4, 7.1.2012, lk 27.	M, N, O
93	Eesmised allasõidutõkke seadised ja nende paigaldamine; eesmine allasõidutõkke	Eeskirja algversioon	ELT L 185, 17.7.2010, lk 56.	N ₂ , N ₃
94	Sõidukis viibijate kaitse laupkokku- põrke korral	02-seeria muudatuste 2. täiendus	ELT L 254, 20.9.2012, lk 77.	M ₁
95	Sõidukis viibijate kaitse külgekoku- põrke korral	02-seeria muudatuste 1. täienduse parandus	ELT L 313, 30.11.2007, lk 1.	M ₁ , N ₁
97	Sõiduki alarmsüsteem	01-seeria muudatuste 6. täiendus	ELT L 122, 8.5.2012, lk 19.	M ₁ , N ₁
98	Mootorsõiduki gaaslahendusvalgu- sallikatega varustatud esilaternad	01-seeria muudatuste 4. täiendus	ELT L 176, 14.6.2014, lk 64.	M, N
99	Tüübikinnitusega gaaslahenduslater- nates kasutatavad gaaslahendus- valgusallikad	Eeskirja algversiooni 9. täiendus	ELT L 285, 30.9.2014, lk 35.	M, N
100	Elektriohutus	01-seeria muudatused	ELT L 57, 2.3.2011, lk 54.	M, N
102	Automaatse reguleerimisega haake- seadmed; tüübikinnitusega auto- maatse reguleerimisega haake- seadme paigaldus	Eeskirja algversioon	ELT L 351, 30.12.2008, lk 44.	N ₂ , N ₃ , O ₃ , O ₄
104	Valgustpeegeldav märgistus (rasked ja pikad veokid)	Algversiooni 7. täiendus	ELT L 75, 14.3.2014, lk 29.	M ₂ , M ₃ , N, O ₂ , O ₃ , O ₄
105	Ohtlike kaupade veoks kasutatavad sõidukid	05-seeria muudatused	ELT L 4, 7.1.2012, lk 30.	N, O

▼ M3

Eeskirja number	Teema	<i>Euroopa Liidu Teatajas</i> avaldatud muudatuste seeria	<i>Euroopa Liidu Teataja</i> viide	ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjaga hõlmatud reguleerimisala
107	M ₂ ja M ₃ sõidukid	03-seeria muudatused	ELT L 255, 29.9.2010, lk 1.	M ₂ , M ₃
110	Surumaagaasi kasutamiseks ettenähtud eriosad	Eeskirja algversiooni 9. täiendus	ELT L 120, 7.5.2011, lk 1.	M, N
112	Mootorsõiduki esilaternad, mis kiirgavad asümmeetrilist lähituld või kaugtuld või mõlemat ja on varustatud hõõglampide ja/või LED-moodulitega	01-seeria muudatuste 4. täiendus	ELT L 250, 22.8.2014, lk 67.	M, N
116	Kaitse mootorsõiduki omavolilise kasutamise eest	Eeskirja algversiooni 3. täiendus	ELT L 45, 16.2.2012, lk 1.	M ₁ , N ₁
117	Rehvid seoses veeremismüra taseme, märja pinnaga haardumise ja veeretakistusjõuga (C1-, C2- ja C3-klass)	02-seeria muudatuste 3. parandus	ELT L 307, 23.11.2011, lk 3.	M, N, O
118	Teatavate mootorsõidukikategooriate siseehituses kasutatavate materjalide põlemiskäitumine	Eeskirja algversioon	ELT L 177, 10.7.2010, lk 263.	M ₃
119	Pöördelaternad	01-seeria muudatuste 3. täiendus	ELT L 89, 25.3.2014, lk 101.	M, N
121	Käsijuhtimisseadiste, märgutulede ja näidikute asukoht ja tähistus	Eeskirja algversiooni 3. täiendus	ELT L 177, 10.7.2010, lk 290.	M, N
122	Sõidukite kütteseadmed	Eeskirja algversiooni 1. täiendus	ELT L 164, 30.6.2010, lk 231.	M, N, O
123	Mootorsõidukite kohanduvad esitulede süsteemid	Eeskirja algversiooni 4. täiendus	ELT L 222, 24.8.2010, lk 1.	M, N
125	Eesmine vaateväli	Eeskirja algversiooni 2. täiendus	ELT L 200, 31.7.2010, lk 38.	M ₁
128	Valgusdiodiga valgusallikad (leedvalgusallikad)	Eeskirja algversiooni 2. täiendus	ELT L 162, 29.5.2014, lk 43.	M, N, O

Märkused tabeli kohta

Kohaldatakse käesolevas tabelis loetletud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade üleminekusätteid, välja arvatud juhul, kui käesolevas eeskirjas on sätestatud konkreetsed alternatiivsed kuupäevad. Hilisemate muudatuste ja käesolevas tabelis loetletud muudatuste tingimustele vastavust aktepteeritakse samuti.

Seoses 1958. aasta muudetud kokkuleppe (nõukogu otsus, 27. november 1997, Euroopa Ühenduse ühinemise kohta ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni kokkuleppega, milles käsitletakse ratassõidukile ning sellele paigaldatavatele ja/või sellel kasutatavatele seadmetele ja osadele ühtsete tehnonõuete kehtestamist ja nende nõuete alusel väljastatud tunnustuste vastastikust tunnustamist (1958. aasta muudetud kokkuleppe) (EÜT L 346, 17.12.1997, lk 78)) osaliste kohustustega on käesolevas tabelis loetletud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjades sätestatud kuupäevade kohaldamine kohustuslik seoses esmase registreerimise, kasutuselevõtu, turuleviimise, müügi ja kõikide samasuguste sätetega direktiivi 2007/46/EÜ artiklite 26 ja 28 kohaldamiseks, välja arvatud juhul, kui määruses (EÜ) nr 661/2009 on sätestatud teistsugused kuupäevad, mida tuleb sel juhul kohaldada.

▼ **M3**

Teatavatel juhtudel on käesolevas tabelis loetletud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja üleminekusätetes järgmise või samase sõnastusega (sama eesmärgi ja tähendusega) sätestatud, et alates konkreetselt kuupäevast ei ole asjaomase ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja teatavaid muudatuste seeriaid kohaldavad 1958. aasta muudetud kokkuleppe osalised kohustatud aktsepteerima või nad võivad keelduda aktsepteerimast riikliku või piirkondliku tüübikinnituse andmisel tüübikinnitust, mis on antud muudatuste eelmise seeria kohaselt. Seda tõlgendatakse siduva sättena riiklike asutuste jaoks pidada vastavustunnistusi direktiivi 2007/46/EÜ artikli 26 tähenduses kehtetuks, välja arvatud juhul, kui määruses (EÜ) nr 661/2009 on sätestatud teistsugused kuupäevad, mida tuleb sel juhul kohaldada.

- (^a) ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirju nr 1, 8 ja 20 ei kohaldata uute sõidukite EÜ tüübikinnituse suhtes.
- (^b) Elektroonilise stabiilsuskontrolli süsteem paigaldatakse vastavalt määruse (EÜ) nr 661/2009 artikli 12 lõigetele 1 ja 2. Seepärast on ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 13 21. lisa kohaldamine kohustuslik uut tüüpi sõidukite EÜ tüübikinnituse ning nende registreerimise, müügi ja kasutusele võtmise suhtes. Siiski kohaldatakse kõnealuses ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjas nimetatud kuupäevade asemel käesoleva määruse artikli 13 lõigetes 1, 4 ja 5 ning V lisas nimetatud elektroonilise stabiilsuskontrolli süsteemidega seotud rakenduskuupäevi.
- (^c) Elektroonilise stabiilsuskontrolli süsteemi paigaldamine on nõutav vastavalt määruse (EÜ) nr 661/2009 artikli 12 lõikele 1. Seepärast on ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 13-H 9. lisa A osa kohaldamine kohustuslik uut tüüpi sõidukite EÜ tüübikinnituse ning nende registreerimise, müügi ja kasutusele võtmise suhtes. Siiski kohaldatakse kõnealuses ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjas nimetatud kuupäevade asemel käesoleva määruse artikli 13 lõigetes 1 ja 5 nimetatud elektroonilise stabiilsuskontrolli süsteemidega seotud rakenduskuupäevi.
- (^d) Turvavöö kinnitamise meeldetuletus ei ole vajalik S-tüüpi turvavööga või traksvööga varustatud juhikoha puhul.
- (^e) Vastavus ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 34 II osale ei ole kohustuslik.
- (^f) Kui sõiduk sobib sõiduki tootja andmetel koormuste pukseerimiseks (direktiivi 2007/46/EÜ I lisa punkt 2.11.5), siis ei tohi sellele paigaldatud mehhaaniline haakeseadis (osaliselt) varjata ühtki valgustusseadist (nt tagumine udutulelatern) või tagumise registreerimismärgi paigaldus- ja kinnituskoha, välja arvatud juhul, kui mehhaanilist haakeseadist on võimalik eemaldada või ümber paigutada ilma tööriistu, sealhulgas mutrivõtmeid, kasutamata.
- (^g) Hõlmatud on üksnes kiiruspiirikud ja kiiruspiirikute kohustuslik paigaldamine M₂-, M₃-, N₂- ja N₃-kategoria sõidukitele.

▼M3

Liide

Käesoleva määrusega kehtetuks tunnistatud direktiivide raames antud tüübikinnituste kehtivus ja laiendamine

Vastavalt käesoleva määruse artikli 13 lõikele 14 võib allpool loetletud direktiivide alusel väljastatud sõidukite, osade ja eraldi tehniliste seadmetike EÜ tüübikinnitustunnistusi kasutada asjakohastele ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjadele vastavuse tõendamiseks.

Eeskirja number	Teema	Vastav direktiiv	ELT/EÜT viide	Kohaldamine
10	Elektromagnetiline ühilduvus	Direktiiv 72/245/EMÜ	EÜT L 152, 6.7.1972, lk 15.	M, N, O, osa, eraldi tehniline seadmestik ^(a)
11	Uksesulgurid ja uksekinnituskomponendid	Direktiiv 70/387/EMÜ	EÜT L 176, 10.8.1970, lk 5.	M ₁ , N ₁ ^(b)
12	Juhi kaitse roolimehhanismi eest kokkupõrke korral	Direktiiv 74/297/EMÜ	EÜT L 165, 20.6.1974, lk 16.	M ₁ , N ₁ ^(a)
14	Turvavöö kinnituspunktid, ISOFIX kinnituspunktide süsteem ja ISOFIX ülemise kinnituse kinnituspunktid	Direktiiv 76/115/EMÜ	EÜT L 24, 30.1.1976, lk 6.	M ^(c)
18	Kaitse mootorsõiduki omavolilise kasutamise eest	Direktiiv 74/61/EMÜ	EÜT L 38, 11.2.1974, lk 22.	M ₂ , M ₃ , N ₂ , N ₃ , osa, eraldi tehniline seadmestik
21	Sisustus	Direktiiv 74/60/EMÜ	EÜT L 38, 11.2.1974, lk 2.	M ₁
26	Välispinnast väljaulatuvad osad	Direktiiv 74/483/EMÜ	EÜT L 266, 2.10.1974, lk 4.	M ₁ , eraldi tehniline seadmestik ^(d)
28	Helisignaalseadmed ja signaalseadised	Direktiiv 70/388/EMÜ	EÜT L 176, 10.8.1970, lk 12.	M, N, osa
30	Mootorsõidukite ja nende haagiste õhkrehvid (C1-klass)	Direktiiv 92/23/EMÜ	EÜT L 129, 14.5.1992, lk 95.	osa ^(e)
34	Tuleohutus (vedelkütusepaagid)	Direktiiv 70/221/EMÜ	EÜT L 76, 6.4.1970, lk 23.	M, N, O ^(f)
39	Kiirusmõõdik ja selle paigaldamine	Direktiiv 75/443/EMÜ	EÜT L 196, 26.7.1975, lk 1.	M, N ^(g)
43	Turvaklaaside materjalid	Direktiiv 92/22/EMÜ	EÜT L 129, 14.5.1992, lk 11.	M, N, O, osa
46	Kaudse nähtavuse seadmed ja nende paigaldamine	Direktiiv 2003/97/EÜ	ELT L 25, 29.1.2004, lk 1.	M, N, osa

▼M3

Eeskirja number	Teema	Vastav direktiiv	ELT/EÜT viide	Kohaldamine
48	Valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamine mootorsõidukitele	Direktiiv 76/756/EMÜ	EÜT L 262, 27.9.1976, lk 1.	M, N, O
55	Autorongide mehaaniliste haakeseadiste osad	Direktiiv 94/20/EÜ	EÜT L 195, 29.7.1994, lk 1.	M, N, O, osa
58	Tagumised allasõidutõkke seadised ja nende paigaldamine; tagumine allasõidutõkke	Direktiiv 70/221/EMÜ	EÜT L 76, 6.4.1970, lk 23.	M, N, O, eraldi tehniline seadmestik
61	Tarbesõidukite kabiini tagapaneelist eespool väljaulatuvad osad	Direktiiv 92/114/EMÜ	EÜT L 409, 31.12.1992, lk 17.	N
73	Kaubaveokite külmine allasõidutõkke	Direktiiv 89/297/EMÜ	EÜT L 124, 5.5.1989, lk 1.	N ₂ , N ₃ , O ₃ , O ₄
79	Juhtimisseadmed	Direktiiv 70/311/EMÜ	EÜT L 133, 18.6.1970, lk 10.	M, N, O ^(h)
89	Kiiruspiirikud	Direktiiv 92/24/EMÜ	EÜT L 129, 14.5.1992, lk 154.	M ₂ , M ₃ , N ₂ , N ₃ , eraldi tehniline seadmestik
90	Mootorsõidukite ja nende haagiste asendushõõrdkatte komplektid ja trummelpiduri hõõrdkatted	Direktiiv 71/320/EMÜ	EÜT L 202, 6.9.1971, lk 37.	Eraldi tehniline seadmestik ⁽ⁱ⁾
93	Eesmise allasõidutõkke seadised ja nende paigaldamine; eesmine allasõidutõkke	Direktiiv 2000/40/EÜ	EÜT L 203, 10.8.2000, lk 9.	N ₂ , N ₃ , eraldi tehniline seadmestik
97	Sõiduki alarmsüsteem	Direktiiv 74/61/EMÜ	EÜT L 38, 11.2.1974, lk 22.	M ₁ , N ₁ , osa, eraldi tehniline seadmestik
116	Kaitse mootorsõiduki omavolilise kasutamise eest	Direktiiv 74/61/EMÜ	EÜT L 38, 11.2.1974, lk 22.	M ₁ , N ₁ , osa, eraldi tehniline seadmestik
118	Teatavate mootorsõidukikategooriate siseehituses kasutatavate materjalide põlemiskäitumine	Direktiiv 95/28/EÜ	EÜT L 281, 23.11.1995, lk 1.	M ₃ , osa
122	Sõidukite kütteseadmed	Direktiiv 2001/56/EÜ	EÜT L 292, 9.11.2001, lk 21.	M, N, O, osa
125	Ettepoole suunatud vaateväli	Direktiiv 77/649/EMÜ	EÜT L 267, 19.10.1977, lk 1.	M ₁

▼ M3*Märkused tabeli kohta*

- (^a) Ei kohaldata elektrilise jõuseadmega sõidukitüüpide suhtes.
- (^b) Ei kohaldata sõidukitüüpide suhtes, mille tagauks ja/või lükanduks on kasutusele võetud ja/või neile on tehtud konstruktsioonimuudatusi.
- (^c) Kohaldatakse üksnes eriotstarbeliste komplekteeritud M₁-kategooria sõidukite, välja arvatud autoelamute suhtes, mille lubatud täismass on üle 2,0 tonni, ning M₂- ja M₃-kategooria sõidukite suhtes.
- (^d) Ei kohaldata eraldi tehniliste seadmetikena käsitatavate raadio vastuvõtu- ja saateantennide suhtes.
- (^e) Kohaldatakse üksnes C1-klassi rehvide suhtes, mis on toodetud enne või pärast 1. novembrit 2014, et neid müüa ja võtta kasutusele pärast 1. novembrit 2014, ning mis on identifitseeritavad rehvisuuruse tähises tähekoodiga „Z”.
- (^f) Ei hõlma ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 34 II osa.
- (^g) Vt määruse (EL) nr 130/2012 (komisjoni määrus (EL) nr 130/2012, 15. veebruar 2012, mis käsitleb teatavate mootorsõidukite tüübikinnituse nõudeid seoses sõidukisse pääsu ja sõiduki manööverdamisvõimega ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 661/2009 (mis käsitleb mootorsõidukite, nende haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi tehniliste seadmetike üldise ohutusega seotud tüübikinnituse nõudeid) rakendamist (ELT L 43, 16.2.2012, lk 6) artikkel 4.
- (^h) Ei kohaldata keerulisi elektroonilisi juhtimissüsteeme sisaldavate juhtimis-seadmetega varustatud sõidukitüüpide suhtes.
- (ⁱ) Olenemata määruse (EL) 2015/166 artikli 7 lõike 1 sätetest ja ei kohaldata piduriketaste ega trummelpidurite suhtes.

V LISA

Elektroonilise stabiilsuskontrollisüsteemi nõude rakendamise tähtpäevad M₂-, M₃-, N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-kategoria sõidukite puhul

Tabel 1 – Rakendamise tähtpäevad uut tüüpi sõidukite puhul

Sõidukikategooria	Rakendamise tähtpäev
M ₂	11. juuli 2013
M ₃ (III klass)	1. november 2011
M ₃ < 16 tonni (pneumaatiline ülekanne)	1. november 2011
M ₃ (II klass ja B (hüdrauliline ülekanne))	11. juuli 2013
M ₃ (III klass) (hüdrauliline ülekanne)	11. juuli 2013
M ₃ (III klass) (pneumaatiline ülekandekontroll ja hüdrauliline jõuülekanne)	11. juuli 2014
M ₃ (II klass) (pneumaatiline ülekandekontroll ja hüdrauliline jõuülekanne)	11. juuli 2014
M ₃ (muud kui eespool nimetatud)	1. november 2011
N ₂ (hüdrauliline ülekanne)	11. juuli 2013
N ₂ (pneumaatiline ülekandekontroll ja hüdrauliline jõuülekanne)	11. juuli 2014
N ₂ (muud kui eespool nimetatud)	11. juuli 2012
N ₃ (poolhaagist vedav kaheteljeline sadulauto)	1. november 2011
N ₃ (poolhaagist vedav kaheteljeline sadulauto õhkpidurdussüsteemiga (ABS))	1. november 2011
N ₃ (kolmeteljeline elektroonselt kontrollitava pidurdussüsteemiga (EBS))	1. november 2011
N ₃ (kahe- ja kolmeteljelised õhkpidurdussüsteemiga (ABS))	11. juuli 2012
N ₃ (muud kui eespool nimetatud)	1. november 2011
O ₃ (teljekoormuse summa 3,5–7,5 tonni)	11. juuli 2012
O ₃ (muud kui eespool nimetatud)	1. november 2011
O ₄	1. november 2011

▼B

Tabel 2 – Rakendamise tähtpäevad uute sõidukite puhul

Sõidukikategooria	Rakendamise tähtpäev
M ₂	11. juuli 2015
M ₃ (III klass)	1. november 2014
M ₃ < 16 tonni (pneumaatiline ülekanne)	1. november 2014
M ₃ (II klass ja B (hüdrauliline ülekanne))	11. juuli 2015
M ₃ (III klass) (hüdrauliline ülekanne)	11. juuli 2015
M ₃ (III klass) (pneumaatiline ülekandekontroll ja hüdrauliline jõuülekanne)	11. juuli 2016
M ₃ (II klass) (pneumaatiline ülekandekontroll ja hüdrauliline jõuülekanne)	11. juuli 2016
M ₃ (muud kui eespool nimetatud)	1. november 2014
N ₂ (hüdrauliline ülekanne)	11. juuli 2015
N ₂ (pneumaatiline ülekandekontroll ja hüdrauliline jõuülekanne)	11. juuli 2016
N ₂ (muud kui eespool nimetatud)	1. november 2014
N ₃ (poolhaagist vedav kaheteljeline sadulauto)	1. november 2014
N ₃ (poolhaagist vedav kaheteljeline sadulauto õhkpidurdussüsteemiga (ABS))	1. november 2014
N ₃ (kolmeteljeline elektroonselt kontrollitava pidurdussüsteemiga (EBS))	1. november 2014
N ₃ (kahe- ja kolmeteljelised õhkpidurdussüsteemiga (ABS))	1. november 2014
N ₃ (muud kui eespool nimetatud)	1. november 2014
O ₃ (teljekoormuse summa 3,5–7,5 tonni)	1. november 2014
O ₃ (muud kui eespool nimetatud)	1. november 2014
O ₄	1. november 2014